NORSK VÅPENHISTORISK SELSKAP

Det kongelige justis- og beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Oslo 2 juni 2020

# Høring – forslag til våpenforskrift mv.

Norsk Våpenhistorisk Selskap (NVS) viser til høringsskriv utsendt av Det kongelige justis- og beredskapsdepartement 12 mars 2020, og vil med dette gi en uttalelse om ny våpenforskrift som er foreslått.

Forslaget til ny våpenforskrift er meget omfattende. NVS vil derfor hovedsakelig konsentrere høringsuttalelsen om de forslag som mest påvirker godkjente våpensamlere og deres lovlige samlervirksomhet.

## Om Norsk Våpenhistorisk Selskap (NVS)

NVS ble etablert i 1950 og er landets største forening for våpensamlere. NVS har per juni 2020 ca 1100 medlemmer. NVS er basert i Oslo, men har også 9 lokalforeninger over hele landet. NVS arrangerer månedlige møter i Oslo og i lokalforeningene.

Våpensamlingene tilhørende NVS mange medlemmer bidrar på en positiv måte til å bevare den norske kulturarven, og til å dokumentere utviklingen av norske og norskbrukte våpen gjennom de siste hundreår.

NVS har registrert den generelt positive innstillingen til våpensamling som ble uttrykt i Stortingsproposisjon 165 L (2016-2017) om ny våpenlov, der det framgikk (side 33):

> *«Departementet meiner at våpensamlingar gjev eit viktig bidrag til å dokumentere forhold for ettertida, og at denne oppgåva ikkje kan berast av det offentlege åleine. Det offentlege er difor avhengig av private initiativ for å kunne verne om gjenstandar som kan dokumentere forhold av teknisk eller historisk betyding.»*

NVS minner også om behandlingen i Stortinget av ny våpenlov i 2018. I Innst. 146L uttalte Stortingets justiskomite (side 7):

> *«Samlervåpen og ammunisjon*
> *K o m i t e e n er enig med departementet i at hensynet til å kunne dokumentere krigshistorien tilsier at det fremdeles bør være mulig å erverve militære våpen som er sjeldne eller har historisk verdi. Gode rutiner for godkjenning av våpensamlere og strenge krav til oppbevaring gjør at skaderisikoen kan holdes på et forsvarlig nivå.*
> *K o m i t e e n legger til grunn at faginstansen på våpenhistorie, Forsvarsmuseet,*

> *sammen med Politidirektoratet og våpensamlerne finner frem til gode ordninger som sikrer at krigshistorien blir godt dokumentert for ettertiden.»*

NVS registrerer at det dessverre ikke har vært gjennomført noe samlet arbeid for å finne «gode ordninger» for våpensamlerne. Nedenfor er det derfor mange kommentarer til det som nå er foreslått.

## Generelt

Flere av de foreslåtte bestemmelsene i forslaget til ny våpenforskrift ser i utgangspunktet ut til å gi akseptable muligheter for seriøse samlere til å samle på registreringspliktige våpen. Enkelte forslag til begrensninger og innstramminger er det imidlertid vanskelig å se noen klar begrunnelse for.

I høringsnotatet framgår (side 1):

> *«Eit sentralt siktemål med den nye lova var å gjere regelverket meir føreseieleg og enklare tilgjengeleg,…. » … … «På den måten vil føresegnene om våpen i all hovudsak samlast i ei lov og ei forskrift. I tillegg er det gjort omfattande strukturelle endringar for å gjere regelverket enklare tilgjengeleg.»*

Slik våpenloven og foreslått våpenforskrift foreligger, kan disse målsetningene ikke sies å ha blitt oppnådd. Det skyldes først og fremst et betydelig antall krysshenvisninger, uklare og/eller feilaktige definisjoner, utstrakt detaljregulering, samt utelatelser og tilføyelser i forhold til dagens (den gjeldende) våpenlov og våpenforskrift. Regelverket er derved blitt både uklart og til dels vanskelig å forstå på flere punkter, og derved åpenbart vanskeligere tilgjengelig for «folk flest». Dette er uheldig.

Våpenforskriften, i sin foreliggende form, bør derfor gis en grundig gjennomgang, med sikte på *«å gjere regelverket enklare tilgjengeleg»* og å få *«gode ordninger»* for våpensamlere før den settes i kraft. NVS ønsker her å bidra.

## Ny våpenforskrift

De foreslåtte materielle endringer i Våpenforskriften er en følge av våpenloven som ble vedtatt i 2018, samt endringene i EUs våpendirektiv som ble vedtatt i 2017. Noen av endringene ser imidlertid ut til å være foreslått av departementet, til dels uten en klar begrunnelse (eksempelvis at blankvåpen foreslås gjort ulovlige).

NVS registrerer videre at departementet også foreslår enkelte endringer som går lenger (gjøres strengere) enn hva EU-direktivet dikterer (eksempelvis i forbindelse med «løyveplikt» for høykapasitetsmagasiner).

NVS mener at disse endringene ikke på noen måte vil ha noen effekt med hensyn til samfunnssikkerhet som står i et fornuftig forhold til det administrative merarbeidet for forvaltningen og ekstra byråkrati for lovlydige våpeneiere/samlere som det legges opp til.

NVS påpeker at det i den norske versjonen av EUs dokument 2017/853 (endringsdirektivet) framgår (punkt 17):

> *«Medlemsstatene bør kunne velge å gi tillatelser til anerkjente museer og samlere for erverv og innehav av skytevåpen, vitale deler og ammunisjon som er klassifisert i*

> *kategori A når dette er nødvendig for historiske, kulturelle, vitenskapelige, tekniske, utdanningsmessige formål, eller formål som gjelder kulturarv, forutsatt at slike museer og samlere dokumenterer at de har truffet de nødvendige tiltak for å møte enhver risiko for offentlig sikkerhet eller orden, herunder ved korrekt oppbevaring, før en slik tillatelse gis. Enhver slik tillatelse bør ta hensyn til og gjenspeile den spesifikke situasjonen, herunder arten av samlingen og dens formål, og medlemsstatene bør sikre at det er på plass et system for å føre tilsyn med samlere og samlinger. »*

Selv om dette punktet spesifikt nevner skytevåpen, vitale deler og ammunisjon klassifisert i kategori A, anser NVS at samme generelt imøtekommende innstilling overfor samlere bør gjelde også for våpen, vitale deler og ammunisjon i de øvrige kategorier.

NVS mener at det ikke er sikkerhetsmessig betenkelig at godkjente våpensamlere, etter individuell vurdering av personlige egenskaper og sikring av deres samling, fortsatt skal kunne erverve og inneha registreringspliktige skytevåpen, høykapasitetsmagasiner og våpendeler etter et forutsigbart regelverk. Våpenlov, våpenforskrift og øvrige bestemmelser bør muliggjøre samling av våpen på en forsvarlig måte, for derved best mulig å bidra til å ivareta den norske kulturarven.

NVS vil nedenfor kommentere enkelte paragrafer og punkter.

## Forslagene om endring av våpenlova

## Våpenlova § 43 første ledd skal lyde:

*«Forbodet mot å ha halvautomatiske rifler etter § 5 andre ledd nr. 3 trer i kraft eitt år etter ikraftsetjinga av denne lova.»*

Kommentar: NVS registrerer at overgangsperioden for halvautomatiske rifler er foreslått redusert fra tre til ett år. Dette er meget uheldig og bør ikke gjennomføres.

Det er riktig, slik Departementet framhever, at forbudet har vært kjent siden loven ble vedtatt i 2018. Skyttere og jegere har imidlertid ventet på utkast til våpenforskrift i ca. to år. Først i denne framgår bestemmelser om hvilke våpen som er foreslått berørt, og hvilke som ikke rammes.

NVS har registrert at våpenkontorene gjennom de siste ca 1,5 år har informert (advart) våpensøkere om at enkelte våpentyper vil kunne bli forbudt ved ikrafttreden av ny våpenlov og forskrift. De konkrete bestemmelsene har imidlertid først kommet nå, med forslaget til våpenforskrift. Det har derfor ikke vært mulig for skyttere, jegere og samlere å innrette seg i forhold til et kommende forbud før nå.

Så sent som 28. august 2019 uttalte daværende justisminister Jøran Kallmyr i Stortinget:

> *«Ny våpenlov ble som kjent vedtatt våren 2018. Som det fremgår av ny våpenlov § 43, er det gitt en overgangsregel hvoretter forbudet mot nærmere spesifiserte halvautomatiske rifler gjelder tre år etter at den nye loven trer i kraft. For å kunne ikraftsette loven må det utarbeides et omfattende forskriftsverk. Dette forskriftsarbeidet er tidkrevende fordi det er behov for å omarbeide et stort og per i dag fragmentert forskriftsverk.*
>
> *Da våpenloven ble behandlet i Stortinget, ble det presisert at det må utarbeides forskrifter til loven. Videre ble det uttalt at forbudet mot de halvautomatiske rifler som allerede er i besittelse, neppe trer i kraft før i 2023. Det fremkom da ikke innsigelser*

> *mot fremdriften, heller ikke fra representanten Vågslid. Forskriftsarbeidet pågår for fullt, og vi tar sikte på å sende et forslag til ny våpenforskrift på høring tidlig neste år. Planen er videre at ny lov og forskrift trer i kraft 1. januar 2021.»*

Det bør samtidig påpekes at Stortinget den 8. mars 2018 kl 1302 vedtok:

> *«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan våpeneiere som rammes av forbudet mot enkelte typer halvautomatiske rifler, kan kompenseres.»*

NVS kan ikke se at dette har vært fulgt opp. Ingen steder i høringsnotatet er det funnet noe omkring en mulig kompensasjonsordning.

Våpeneiere med halvautomatiske rifler som nå blir forbudt har følgelig vært i «god tro» om at det ville være tilstrekkelig med tid for evt avhending etter ikrafttreden av våpenloven (tre år), og at en kompensasjonsordning ville etableres. Det ville gi tilstrekkelig tid til å vurdere evt avhending eller innlevering mot en passende kompensasjon fra det offentlige.

Anbefaling: NVS anbefaler at § 43 i ny våpenlov ikke endres.

NVS anbefaler videre at Departementet følger opp Stortingets vedtak ved å utrede hvordan våpeneiere, som rammes av forbudet mot enkelte typer halvautomatiske rifler, kan kompenseres.

## De enkelte punkt i forslaget til ny våpenforskrift

## Kapittel 1

## § 1.1 Definisjonar

Punkt 1: *«laust magasin: belte, boks, trommel eller liknande anordning som er laga for å mate patroner inn i skytevåpenet sitt kammer, og som er konstruert for å enkelt kunne fjernast frå skytevåpenet.»*

Kommentar: Definisjonen bør omarbeides. Det er ikke det «lause magasinet» som «mater patroner inn i skytevåpenet sitt kammer», men våpenets sluttstykke. Det «lause magasinet» bringer patroner fram for at de skal kunne føres inn i kammeret av f.eks sluttstykket.

Det finnes en rekke våpen som tilføres patroner med belte som har faste eller løse lenker. Disse kan settes sammen i forskjellige lengder. Dersom det er løse lenker vil lenkene normalt adskilles når patronene avfyres. Hvis forslaget blir stående vil det derfor kreves tillatelse om de skal kunne settes sammen med mer enn 10 patroner/tomhylser. Eksisterende tøybånd for inntil 250 patroner vil tilsvarende måtte underkastes kontroll.

Bånd og belter som angitt benyttes normalt i maskingevær, mitraljøser og maskinkanoner. Dette er våpentyper som i hovedsak benyttes av Forsvaret og i noen grad finnes i samlinger i deaktivert stand. Belter, bånd og lenker finnes det mye av i privat eie. Det er ikke kjent at innehav av patronbelter, bånd eller lenker noensinne har være noe problem.

Anbefaling: NVS anbefaler at belte fjernes fra definisjonen «laust magasin».

NVS foreslår videre at definisjonen omarbeides, for eksempel slik: *«laust magasin: boks, trommel eller liknande anordning som er laga for oppbevaring og framføring av patroner til lading av et skytevåpen, og som er konstruert for å enkelt kunne fjernast frå skytevåpenet.»*

Det bør også være med en definisjon av «innebygget magasin», eksempelvis slik: *«innebygget magasin: innretning for oppbevaring og framføring av patroner til lading av et skytevåpen, og som er konstruert som en integrert del av skytevåpenet.»*

## § 1.2 Klassifisering av skytevåpen

*4. Pistol: «einhandsskytevåpen som er laga for å kunne skytast utan støtte mot skuldra og som ladast med å enten legge patroner direkte inn i våpenet sitt kammer, eller ved å bruke laust magasin.»*

Kommentar: Definisjonen er for snever og bør omarbeides. Pistoler er skytevåpen som er konstruert med relativt korte piper for avfyring med en hånd. Magasin kan være løst eller integrert i våpenet.

Anbefaling: Definisjonen av pistol bør omarbeides, eksempelvis slik: *«kort skytevåpen som er laga for å kunne avfyrast med ein hånd og som ladast med å enten legge patroner direkte inn i våpenet sitt kammer, eller ved å bruke magasin.»*

Tilsvarende bør definisjonen av revolver omarbeides, eksempelvis slik: *«kort skytevåpen som er laga for å kunne avfyrast med ein hånd og som har ein revolverande sylinder («tønne») som magasin.»*

## § 1.5 Gjenstandar som ikkje reknast som skytevåpen, våpendelar og ammunisjon

*9. «runde blykuler til munnladarar eller perkusjonsrevolvar, og»*

Kommentar: Også andre typer blyprosjektiler for munnladningsvåpen bør være «unnatekne». Det ble allerede på midten av 1800-tallet eksperimentert med og innført spisse blyprosjektiler. Mange militære våpen fikk endret siktemidlene for å benytte slike. Det finnes en lang rekke perkusjonspistoler og geværer med forskjellige typer prosjektiler. Avgrensing til perkusjonsrevolvere virker ulogisk.

Anbefaling: NVS anbefaler at pkt 9 omarbeides slik: «*blyprosjektiler til munnladarar eller perkusjonsvåpen, og»*

# Kapittel 2

## § 2-2 Løyvepliktige endringar i skytevåpen

*3. «omgjering av ein halvautomatisk pistol slik at den kan skytast med støtte frå skuldra,»*

Kommentar: Svært mange pistoler, som i utgangspunktet er konstruert for å avfyres med en hånd, har et spor i rammestykket som gjør det mulig å påmontere en løs kolbe. Dette gjør det mulig å eventuelt få støtte fra skulderen ved avfyring. Slike pistoler er eksempelvis de fleste Luger P.08. Mauser C96, Borchardt C93, Husqvarna M/40, Radom wz.35 og en del FN Browning High Power pistoler. Det finnes mange flere typer. Slik paragrafen kan leses og forstås, vil den kunne ramme påmontering av kolbe på et slikt våpen, selv om det er i en aktverdig samling.

NVS har vanskelig for å se begrunnelsen for forbudet. Noe forbud som dette er ikke skissert i EUs våpendirektiv, og var heller ikke noe tema for «våpenlovutvalget». Det er heller ikke åpenbart at korte våpen med påmontert kolbe har vært noe «problem» opp mot generell samfunnssikkerhet. NVS mener derfor i utgangspunktet at pkt 3 er unødvendig.

Anbefaling: NVS anbefaler at § 2-2 (3) strykes.

Dersom det likevel bestemmes at punktet skal videreføres, vil NVS påpeke at de nevnte våpen oftest er fra før 1946. NVS vil i så fall foreslå at punktet ikke gjøres gjeldende for pistoler produsert før 1946. Pkt 3 kan i så fall omformes, eksempelvis slik: *«omgjering av ein halvautomatisk pistol produsert etter 1945 slik at den kan avfyrast med støtte frå skuldra,»*

*6. «endringar som gjer at det kan skytast ammunisjon i andre kaliber enn det skytevåpenet er registrert for, med mindre det er gjort unnatak etter andre ledd.»*

Kommentar: Dette punktet vil kunne ramme innstikkspiper hvis det leses bokstavelig. Det finnes mange innstikkspiper i kaliber .22LR for bruk i våpen i større kaliber. Slike har fram til nå være fritatt for registreringsplikt, dersom de benyttes i våpen som ellers er registreringspliktige. Dagens våpenlov § 2 første ledd, 2. punktum sier: *«Innstikningspiper ansees dog bare som deler for så vidt de kan brukes i skytevåpen som er nevnt i § 5.»*

Innstikkspiper gir mulighet til trening med rimeligere ammunisjon og gjerne med mindre kaliber enn et våpen kan være innrettet for. Det kan ikke være betenkelig i et samfunns-sikkerhetsperspektiv at dette skal være mulig. Punktet bør derfor omarbeides.

Anbefaling: NVS anbefaler at § 2-2 (6) omarbeides, slik at bruk av innstikkspiper tillates som hittil. Alternativt bør det tilføyes en egen bestemmelse som eksplisitt tillater innstikkspiper.

## § 2-3 Skytevåpen som er fritekne frå løyveplikt

*8. «svartkrutvåpen produsert før 1890»*

I høringsnotatet framgår:

> *«Fritaket frå løyve- og registreringsplikt for svartkrutvåpen som er produsert før 1890 i gjeldande våpenforskrift § 1 vidareførast i § 2-3 nr. 8. Grunnen til at slike skytevåpen fritakast frå løyveplikt er at dei ofte har ein sein skottakt, er krevjande å bruke, og at mange slike våpen ikkje lenger er i funksjonell stand.*
>
> *Fleire svartkruttvåpen produsert før 1890 kan skyte ferdigladde patronar. Slike våpen kan difor ha større skadepotensial en svartkruttvåpen som ikkje kan skyte ferdigladde patronar (munnladarar og perkusjonsvåpen). Departementet ber difor høyringsintansane om innspel på om slike våpen bør omfattas av løyve og registreringsplikt.»*

Kommentar: NVS støtter fullt ut at «*fritaket frå løyve- og registreringsplikt for svartkrutvåpen som er produsert før 1890 i gjeldande våpenforskrift § 1 vidareførast».*

Det finnes i dag et ukjent og trolig meget stort antall svartkrutt patronvåpen fra før 1890 i privat eie. Disse er i samlinger, på offentlige og private museer og i vanlige husstander. Svært mange av disse våpnene er ikke i skytbar stand på grunn av alder og/eller tilstand.

I Norge har vi lange tradisjoner for jakt og skyting. Utrangerte militærvåpen ble i stor skala solgt og fikk et nytt liv på sivile hender. De ble benyttet som de var, men ble også ombygd og «sivilisert». Svært mange eldre militære og sivile våpen ble tatt vare på som dekorasjon i de tusen hjem og i små og store samlinger. Disse 130+ år gamle antikvitetene har utsmykket mange hus og hytter siden.

De første patronvåpnene benyttet pinfire- og randtenningspatroner som i seg selv er samle-objekter idag. Patronene er mulige å produsere, men er på ingen måte vanlig handelsvare. Det er nå hovedsakelig patroner i kaliber .22 som fremdeles benytter randtenning.

Etter hvert kom det sentertente svartkruttpatroner. Svartkrutt etterlater mye slam og kruttrester som reduserer våpenets funksjonalitet. Introduksjon av røksvakt krutt etter ca. 1885-90 løste dette problemet. På grunn av trykk kan normalt røksvake patroner, i de tilfellene de finnes i svartkruttkaliber, ikke benyttes sikkert i skytevåpen som er utviklet og produsert for svartkruttpatroner.

Tilgangen til ferdigladde svartkruttpatroner er meget begrenset. Sammen med restriksjoner på salg av svartkrutt gjør det at muligheten for misbruk er omtrent ikke-eksisterende. I den grad eldre, antikke svartkruttvåpen i det hele tatt representerer noe som helst «problem» med tanke på samfunnssikkerhet, er det trolig amerikanske revolvere i kaliber som .32 S&W, .38 S&W eller .45 Colt fra 1870- og 80-tallet det er snakk om.

Et eventuelt krav om «løyve-» og registreringsplikt for «*svartkruttvåpen produsert før 1890 [som] kan skyte ferdigladde patronar*» vil derfor være et eksempel på et meget inngripende tiltak som i beste fall vil ha helt marginal (om i det hele tatt målbar) effekt med hensyn til samfunnssikkerhet.

Det er et tankekors at hundretusenvis av «lovlig uregistrerte hagler» (ervervet før 1. oktober 1990) foreslås å fortsatt kunne være «lovlig uregistrert», mens det tilsynelatende altså vurderes registreringsplikt for eldre (130-160 år gamle) svartkruttvåpen.

«Våpenlovutvalget» vurderte dette spørsmålet og anbefalte en videreføring av fritak for svartkruttvåpen produsert før 1890 (NOU 2011:19 side 65).

NVS er ikke kjent med noe internasjonalt regelverk som krever innskjerping for eldre, antikke skytevåpen for svartkruttpatroner. EUs våpendirektiv fra 2017 pkt 27 muliggjør fritak for antikke våpen. Finland har videreført sine bestemmelser om fritak for registreringsplikt for svartkruttvåpen produsert før 1890.

Gruppen som arbeidet med ny våpenforskrift og som ga sin innstilling i 2005, vurderte problemstillingen grundig. Gruppen foreslo endring fra tidligere grense (fritak for registreringsplikt for rifler og geværer med modellår før 1885 og pistoler og revolvere med modellår før 1871) til dagens ordning med fritak fra registreringsplikt for svartkruttvåpen som er produsert før 1890. Deres vurdering er gjengitt som vedlegg A. NVS støtter vurderingen.

Det er som tidligere nevnt et stort antall slike våpen i samfunnet, det er en betydelig risiko for at eierne av disse uvitende vil kunne bli kriminalisert ved en eventuell registreringsplikt, dersom denne får tilbakevirkende kraft.

Anbefaling: NVS anbefaler derfor at dagens regel ikke endres, med andre ord at «*fritak frå løyve- og registreringsplikt for svartkrutvåpen som er produsert før 1890 i gjeldande våpenforskrift § 1 vidareførast».*

Dersom det likevel bestemmes at dette fritaket ikke skal videreføres, vil NVS anbefale at svartkruttvåpen som kan avfyre randtenningspatroner (unntatt kal .22), stifttenningspatroner, samt sentertente geværpatroner eksplisitt unntas. Dette vil sikre at typiske historiske våpen som eksempelvis Remington M/1867, Krag-Petersson M/1876 og Jarmann M/1884 fortsatt vil kunne omsettes fritt. Dette bør ikke være betenkelig opp mot generell samfunnssikkerhet.

Dersom også dette ikke aksepteres, bør det være unntak fra behovsvurdering og antallsbegrensning for eldre svartkruttvåpen (fra før 1890) som inngår i en aktverdig våpensamling. Dette kan være på samme vis som for erverv av «replikavåpen», som er regulert i § 5-5 (mer om dette senere).

Dersom dagens regler for fritaket fra registreringsplikt fjernes, bør det videre gis overgangs-bestemmelser som muliggjør at svartkruttvåpen som eies etter dagens regelverk, fortsatt kan

beholdes, med andre ord at registreringsplikt eventuelt inntrer ved eierskifte. Dette vil være i tråd med reglene for «lovlig uregistrerte hagler», «høykapasitetsmagasiner» og deaktiverte skytevåpen.

## § 2-3 Skytevåpen som er fritekne frå løyveplikt

Kommentar: § 1 av dagens (gjeldende) våpenforskrift sier:

*«§ 1.Våpen som ikke anses som skytevåpen (ikke-kontrollpliktige våpen)*

*Svartkruttvåpen produsert før 1890 anses som ikke-kontrollpliktige våpen etter våpenloven § 1 annet ledd. Det samme gjelder skytevåpen produsert i eller etter 1890 dersom Politidirektoratet har funnet dem egnet til kun å avfyre ammunisjon som enten er utilgjengelig i alminnelig handel eller ikke enkelt kan fremskaffes på andre måter, herunder ved egen tilvirkning.»*

Kommentar: NVS registrerer at § 1 første ledds 2. punktum (som omhandler skytevåpen produsert i eller etter 1890) er bortfalt i foreslått våpenforskrift § 2-3. Dette er gjort uten at det er redegjort for hvorfor i høringsnotatet.

Det finnes en del sjeldne våpen som faller inn i denne kategorien. Det er laget forsøksvåpen i svært små antall og kaliber som det ikke finnes ammunisjon til. Fritak for slike våpen er en praksis som har eksistert lenge, og som ikke bør anses å være betenkelig ut fra et sikkerhetsperspektiv. Så langt NVS kjenner til er det kun i svært få tilfeller bestemmelsen har kommet til anvendelse. NVS mener derfor at gjeldende unntaksbestemmelse bør videreføres.

Anbefaling: NVS vil anbefale at det tilføyes et nytt punkt 11 i foreslått våpenforskrift § 2-3:

*«skytevåpen produsert i eller etter 1890 anses som fritekne frå kontrollplikt dersom Politidirektoratet har funnet dem egna til kun å avfyre ammunisjon som anten er utilgjengelig i alminnelig handel eller ikkje enkelt kan framskaffast på andre måtar, herunder ved egen tilverkning.»*

## § 2-3 Skytevåpen som er fritekne frå løyveplikt

Siste (andre) ledd av § 2-3 angir: *«Erverv og innehav av deaktiverte skytevåpen, jf. kapittel 12, er ikkje løyvepliktig, men må meldast til politiet på fastsett skjema.»*

Kommentar: Dette punktet kan oppfattes som at det innføres en generell registreringsplikt for deaktiverte våpen (men ikke «løyveplikt»). Slik tidligere endring av våpenforskriften har vært utformet, har NVS oppfattet det slik at det ikke skal innføres registreringsplikt for våpen som allerede er deaktiverte, men at registreringsplikt, krav til oppgradert deaktivering og etterkontroll av politiet inntrer ved eierskifte. Foreslått tekst i siste ledd av § 2-3 overensstemmer ikke med dette, og skaper uklarhet.

NVS registrerer at forslagets § 14-1 «overgangsreglar» angir i siste ledd: *«Skytevåpen som er lovleg deaktiverte etter tidlegare krav skal framleis reknast som deaktiverte etter § 12-1 i denne forskrifta, med mindre skytevåpenet skiftar eigar eller førast ut av norsk tollområde.»*

Dette punktet sier heller ikke eksplisitt at eksisterende deaktiverte våpen kan beholdes av dagens eiere uten etterkontroll og registrering.

Anbefaling: NVS mener på bakgrunn av dette at andre ledd av § 2-3 omarbeides for å tydeliggjøre at lovlig eide deaktiverte våpen på tidspunktet når våpenlov og forskrift settes i

kraft, kan beholdes uten registrering. Dette må tydelig angis i overgangsbestemmelsene i forslagets § 14-1.

Forslag til ordlyd i siste (andre) ledd av § 2-3: *«Erverv og innehav av deaktiverte skytevåpen, jf. kapittel 12, er ikkje løyvepliktig, men må meldast til politiet på fastsett skjema. Lovlig deaktiverte skytevåpen som innehas ved lovens ikraftsetting kan beholdas utan melding til politiet.»*

### § 2-4 Våpendelar som er underlagt løyve- eller meldeplikt

Kommentar: Innstikkspiper er ikke nevnt i opplistingen av «våpendelar» i første ledd, om man ikke skal forutsette at de dekkes av begrepet «pipe». Siden innstikkspiper eksplisitt har vært unntatt for registreringsplikt tidligere, bør det klart framgå hvilken rettstilstand som skal gjelde for slike. Se tidligere kommentar til § 2-2.

Anbefaling: NVS anbefaler at dagens regelverk videreføres.

### § 2-5 Krav til løyve for erverv av våpenmagasin med stor patronkapasitet

Kommentar: NVS uttalte i forbindelse med høringen om endringer av våpenforskriften i november 2018 (vedlegg B):

> *«Anbefaling: Hvis en regulering må innføres uansett grunnet EU-direktivet, vil NVS framholde at godkjente våpensamlere bør kunne få en generell tillatelse til samling av høykapasitetsmagasiner. Det bør videre ikke oppstilles unødvendige og rigide krav om for eksempel formelt godkjent samleområde av slike magasiner, plan for samling («ønskeliste»), antallsbegrensning («tak») og så videre.»*

Det finnes store mengder «høykapasitetsmagasiner» i offentlige og private samlinger, kanskje spesielt til allerede deaktiverte våpen. Det bør være mulig for aktverdige samlere å samle på slike gjenstander uten unødig byråkrati.

Anbefaling: NVS mener at det bør være mulig å samle på «høykapasitetsmagasiner». Det bør kunne gis en generell tillatelse til samling av slike magasiner som en del av en generell godkjennelse som våpensamler. Det bør også være mulig for samlere av militaria (som ikke er godkjente våpensamlere) å kunne få en generell tillatelse til erverv av «høykapasitetsmagasiner», for eksempel for å fylle magasintasker i en aktverdig samling.

NVS mener videre at det bør være mulig å erverve og inneha «høykapasitetsmagasiner» uten særskilt tillatelse til skytevåpen man allerede har politiets tillatelse til å inneha. Dette er tilsvarende bestemmelser som i den finske våpenlovens § 19 punkt 4 og 5. Dette vil minske belastningen for forvaltningen med saksbehandling av søknader, uten på noen måte å være betenkelig i et samfunnssikkerhetsperspektiv.

## Kapittel 3

## Våpentypar, våpendelar og ammunisjon det ikkje kan gjevast løyve for

### § 3-4 Halvautomatiske pistolar

Første ledd av § 3-4 angir: *«Politiet kan ikkje gje løyve for halvautomatiske pistolar som er laga for å kunne skytast med støtte frå skuldra med bruk av to hender.*
*Første ledd gjeld ikkje for løyve som kan gjevast i medhald av våpenlova § 10 og § 13, jf. kapittel 4 og kapittel 5 i denne forskrifta.»*

NVS antar at bestemmelsen i første ledd trolig er ment å omfatte små, halvautomatiske karabiner i pistolkaliber definert som pistoler, som derved kan ha mye kortere løp enn minimumskravet for karabiner. De er i tillegg ofte utstyrt med skulderstøtte.

Så langt NVS kjenner til er det kun svært få slike våpen i Norge, så at disse skal representere noe samfunnssikkerhetsproblem er vanskelig å forstå.

Som nevnt i NVS kommentar til forslagets § 2-2 (3) finnes det imidlertid allerede svært mange pistoler i Norge som i utgangspunktet er konstruert for å avfyres med en hånd, men som har et spor i rammestykket som gjør det mulig å påmontere en løs kolbe. Disse finnes i lovlig eie hos både skyttere og samlere. Den nye bestemmelsen vil derfor ramme titusenvis av lovlig eide pistoler, de fleste fra før 1946. NVS er ikke kjent med tilsvarende restriksjoner i andre land som også er bundet av EUs våpendirektiv.

NVS kan derfor ikke forstå begrunnelsen for forbudet. Pistoler med påmontert løskolbe er ikke nevneverdig «farligere» enn pistoler generelt. NVS mener følgelig i utgangspunktet at pkt 3-4 er unødvendig.

Anbefaling: NVS vil anbefale at § 3-4 strykes.

Dersom man likevel velger å opprettholde denne bestemmelsen, bør det være en tydelig unntaksbestemmelse for pistoler produsert før 1946. Dersom det ikke gis unntak, vil svært mange våpen som i dag er i lovlig eie ikke kunne omsettes i framtiden. Et unntak er ikke på noen måte sikkerhetsmessig betenkelig opp mot samfunnssikkerhet.

NVS vil i så fall anbefale at § 3-4 omarbeides, eksempelvis slik: *«Politiet kan ikkje gje løyve for halvautomatiske pistolar produsert etter 1945 som er laga for å kunne avfyrast med støtte frå skuldra med bruk av to hender.*

## § 3-5 Våpendelar og ammunisjon

*3. «våpendelar som gjer at ein halvautomatisk pistol kan skytast med støtte for skuldra,»*

Kommentar: NVS viser til tidligere kommentarer om pistoler med mulighet for skulderstøtte. § 3-5 (3) vil gjøre mange verdifulle og våpenhistorisk viktige skulderstokker/skjefter ulovlige. Det angis mulighet for unntak fra bestemmelsene etter våpenlovens § 10 og 13, men bestemmelsene for unntak kan oppfattes som meget snevre.

NVS registrerer at forslagets § 14-1 «overgangsreglar» angir i fjerde ledd: *«Personar som har våpendelar som vert forbode etter § 3-5 i denne forskrifta, må innan eitt år etter ikraftsetjing av ny våpenforskrift enten levere våpendelane til politiet eller avhende våpendelane til personar med særskilt løyve etter ny våpenlov § 10 eller § 13.»*

Det angis mulighet for unntak fra bestemmelsene etter våpenlovens § 10 og 13, men bestemmelsene for unntak kan synes svært snevre.

Bestemmelsen innfører derfor et unødvendig «tillatelsesregime» for skulderstokker, der våpenforvaltningen vil bli belastet med søknader om erverv og innehav av slike våpendeler.

NVS registrerer at man foreslår å ulovliggjøre dagens lovlig eide skulderstokker for pistol, mens «høykapasitetsmagasiner» og andre våpendeler som nå blir «løyvepliktige» fortsatt skal kunne innehas uten spesiell tillatelse av de som allerede eier slike. NVS mener at skulderstokker for pistol ikke på noen måte utgjør noe «samfunnssikkerhetsproblem».

Det er et stort tankekors at det i Norge finnes flere hundre tusen «lovlig uregistrerte hagler», ervervet før 1. oktober 1990 (politiets anslag). I 2012 ble det satt i gang forberedelser for

storstilt innregistrering av disse haglene, der Justisdepartementet den gang antydet at dette skulle være sluttført i løpet av første halvår 2013. Dette ble imidlertid likevel ikke gjennomført. Departementet uttalte (16 des 2013):

> *«Forslaget omfatter et større antall våpen. Et krav om tvungen etterregistrering vil derfor kreve at politiet bruker store ressurser på gjennomføringen. Justis- og beredskapsdepartementet har vurdert spørsmålet om etterregistrering på nytt, og anser ikke at tiltaket gir en sikkerhetsmessig gevinst som forsvarer ressursbruken. Departementet ønsker derfor ikke å gå videre med forslaget om tvungen etterregistrering av haglegevær.»*

Det virker derfor lite konsekvent at man nå vil ulovliggjøre skulderstokker for pistol, samtidig som fullt operative, lovlig uregistrerte hagler fortsatt kan beholdes, helt uten reguleringer.

Anbefaling: NVS vil anbefale at § 3-5 (3) strykes.

Dersom man likevel velger å opprettholde denne bestemmelsen, bør det være en tydelig unntaksbestemmelse for løskolber for pistoler produsert før 1946. § 3-5 (3) bør da omarbeides, eksempelvis slik: *«våpendelar som gjer at ein halvautomatisk pistol produsert etter 1945 kan avfyrast med støtte for skuldra,»*

*4. «komplette patroner i kaliber 12,7X99, 5,7X28 eller 4,6X30, og»*

Kommentar: NVS viser til senere kommentarer omkring patronsamling. Begrunnelsen for forbudet er vanskelig å forstå. Spesielt patroner i kaliber 12,7x99 mm (.50 BMG) har vært i utstrakt bruk i Forsvaret i Norge siden før 2. verdenskrig, og det har vært utviklet ammunisjon i Norge i kaliberet. Det kan ikke være betenkelig at slike patroner skal kunne bevares i aktverdige samlinger som dokumenterer norsk ammunisjonshistorie.

NVS vil videre påpeke at det ikke skal være tillatt å erverve våpen i de nevnte kalibrene, ref forskriftens § 3-1 annet ledd, men at det er gitt unntaksbestemmelser for erverv til samling. Samme unntaksregler er innført i § 3-5 andre ledd. NVS mener en generell godkjenning som ammunisjonssamler bør muliggjøre erverv av patroner i de nevnte kalibrene. Dette er ikke betenkelig fra et samfunnssikkerhetsperspektiv.

Anbefaling: NVS vil derfor anbefale at § 3-5 (4) strykes, subsidiært at det klart framgår at slike patroner kan erverves og innehas av godkjente ammunisjonssamlere.

## § 3-6 Våpen som ikkje reknast som skytevåpen

Første ledd sier at *«Det er ikkje tillate å erverve, ha, tilverke, innføre eller omsette særskilt farlege gjenstandar som saknar eit lovleg bruksområde og som står fram som eit valdsprodukt, som til dømes:»* Som underpunkt 12 er oppført «blankvåpen».

Kommentar: Blankvåpen foreslås altså ulovliggjort generelt. NVS kan ikke se at det er noen begrunnelse i høringsnotatet på hvorfor dette er foreslått.

NVS er ikke på noen måte enig i at blankvåpen generelt er *«særskilt farlege gjenstandar som saknar eit lovleg bruksområde og som står fram som eit valdsprodukt».* Så langt NVS kjenner til har det aldri noensinne vært utredet at denne kategorien våpen skulle utgjøre et samfunnssikkerhetsproblem som det er nødvendig å treffe tiltak for å bedre. Det eneste som kan ligne er høringen om «macheteforbud» fra tidligere i år. Den såkalte «utrednings-instruksen» kan følgelig ikke sees å ha blitt fulgt.

Blankvåpen var ikke noe tema verken for «våpenlovutvalget», for «Gjørv-kommisjonen» eller for utvalget som utarbeidet ny våpenforskrift i 2005. Blankvåpen var heller ikke nevnt i Stortingsproposisjon 165 L, «Våpenlova». De er heller ikke noe tema i EUs våpendirektiv.

I forslaget til ny våpenforskrift er det ikke gjort noe forsøk på å definere hva som skal omfattes av begrepet «blankvåpen». Dette gjør at bestemmelsen uten tvil er uklar. Som NVS skrev i høringsuttalelsen om «macheteforbud»:

> «*Våpenforskriftens § 9 er allerede uklar, på grunn av at begrepet «aktverdig formål» er benyttet som et kriterium for lovlighet. Dette gir rom for tolkninger. Typiske feltkniver og kampkniver fra 2. verdenskrig er eksempelvis gjenstander som etter NVS oppfatning åpenbart kan være en del av en aktverdig samling av utstyr benyttet av norske styrker i Storbrittania eller Hjemmefronten. Tyske paradedolker er likeledes aktverdige samlegjenstander av betydelig historisk interesse.*
>
> *Det kan med andre ord allerede stilles spørsmålstegn ved om Våpenforskriftens § 9 oppfyller kravene i Grunnloven § 96 og EMK art. 7 med tanke på krav til presisjon for bestemmelser som kan medføre straffeansvar. EMD har på dette grunnlag - av hensyn til forutberegnelighet for borgerne - oppstilt et krav om at lovbrudd må være klart definert ved rettsregler som er tilgjengelige for allmennheten.»*

Andre ledd i § 3-6 sier at *«Første ledd gjeld ikkje for den som har løyve i medhald av våpenlova § 10 og § 5-10 i denne forskrifta.»* Slik NVS forstår dette, foreslås det å innstifte et generelt «tillatelsesregime» med henvisning til de nevnte regler for at enkeltpersoner skal få lov til å ha «blankvåpen». Man må så ha et «særskilt behov» for å få tillatelse.

Hvis en som for eksempel har vært offiser og nødvendigvis har en sabel (som man er pålagt å bære for eksempel ved audiens hos Kongen), i framtiden fortsatt har denne sabelen uten å ha fått tillatelse fra politiet, så kan han straffes for brudd på våpenloven. Det samme gjelder en som har tatt vare på en bajonett etter sin bestefar, eller en kårde som tippoldefar hadde da han var fanejunker på 1800-tallet.

Hundretusenvis av norske menn og kvinner eier et blankvåpen av en eller annen form. At alle disse skal måtte belaste forvaltningen med søknader om å få lov til å inneha dette blankvåpenet må være helt unødvendig. NVS henviser til de mange høringsuttalelser som ble avgitt omkring «macheteforbud», også NVS sin. Så langt NVS kan erindre gikk 99% av høringsuttalelsene imot et slikt forbud.

NVS viser til vår uttalelse om «macheteforbud», der alle momenter omkring «macheter» som er anført også vil gjelde for «blankvåpen» (se vedlegg C).

Det må være tankevekkende at et meget stort antall nordmenn trolig og helt uforvarende vil kunne komme til å bli lovbrytere i framtiden (dersom denne bestemmelsen blir stående) ved at de evt har et eller flere blankvåpen uten å ha innhentet tillatelse!

Anbefaling: NVS vil anbefale at § 3-6 (12) «blankvåpen» strykes.

NVS viser også til NVS sin høringsuttalelse om «macheteforbudet» fra tidligere i år og gjentar oppsummeringen:

> *„NVS mener derfor primært at Våpenforskriftens § 9 bør revideres med tanke på klarhet, og at den ikke bør endres ved at gjenstander som «machete eller machetelignende hoggeredskaper med en bladlengde fra 25 cm» forbys. Det bør angis tydelig at blankvåpen (av typer som nevnt nedenfor) er tillatt i en aktverdig samling av historiske våpen.*

*Dersom det, av politiske eller andre årsaker, likevel besluttes at «machete eller machetelignende hoggeredskaper med en bladlengde fra 25 cm» skal gjøres ulovlige, må det innføres:*

- *Tydelige unntaksbestemmelser for blankvåpen (bajonetter, sappørsabler, faskinkniver, huggerter, hirschfengere, sverd, sabler og kårder) som inngår i en aktverdig samling av slike våpen. Slike unntak bør være mest mulig generelle – eksempelvis ved at en generell tillatelse til samling av alle typer blankvåpen kan gis – både til privatpersoner og til museer.*
- *En erstatningsordning for kompensasjon av verditapet ved at antikke og andre gjenstander som angitt plutselig gjøres ulovlige.»*

## Erverv av skytevåpen, våpendelar og ammunisjon til samling

### § 4-10 Krav til våpendugleik for godkjenning som våpensamlar

*«Politiet kan gje løyve til erverv og innehav av skytevåpen og våpendelar til personar som kan dokumentere å ha tilstrekkeleg våpendugleik, som til dømes gjennomført førstegongsteneste, eller aktivitet i godkjent skyttarorganisasjon.»*

Kommentar: NVS er enig om at det stilles visse minimumskrav til våpenkjennskap.

### § 4-11 Talet på løyvepliktige skytevåpen og våpendelar som kan ervervast til samling

Første ledd: *«Politiet kan gje personar som er godkjent våpensamlar etter våpenlova § 13 løyve til å erverve og inneha inntil 25 komplette løyvepliktige skytevåpen med tilhøyrande våpendelar. Politiet kan på dei same vilkår gje løyve til fleire skytevåpen for inntil 25 komplette skytevåpen av gangen, men ikkje meir enn totalt 100 komplette løyvepliktige skytevåpen.»*

Kommentar: NVS ser det i utgangspunktet som positivt at våpenforskriften åpner for at inntil 100 skytevåpen skal kunne erverves til samling. For det store flertall av de som er godkjent som samlere av registreringspliktige skytevåpen vil dette være en positiv forbedring.

NVS er imidlertid meget skeptisk til at det oppstilles en absolutt antallsbegrensning (et «tak») på 100 våpen. Det finnes meget seriøse samlere i Norge i dag som allerede har mange flere våpen enn dette, og som bidrar meget positivt til ivaretakelse av norsk våpenhistorie. At disse skal begrenses til 100 våpen er det vanskelig å forstå. Det utelukker et fornuftig skjønn fra politiet i vurderingen omkring hva slags våpen som inngår i samleområdet, personlig kjennskap til den aktuelle samleren, den fysiske sikring som vedkommende har på plass for sin samling, fysisk lokalisering osv.

NVS er ikke kjent med at andre land som det er naturlig å sammenligne seg med, og som også er bundet av EUs våpendirektiv, har tilsvarende, absolutte antallsbegrensninger. I EUs våpendirektiv oppstilles ingen slike krav.

Utvalget som utarbeidet ny våpenforskrift i 2005 uttalte i sin innstilling (de aktuelle punktene er gjengitt som vedlegg D):

> *«Et større antall eldre geværer er åpenbart mindre risikabelt enn en mindre samling moderne pistoler. Den konkrete begrensing må settes av det aktuelle politidistrikt under hensyn til samleområdet, hvilke våpentyper som innbefattes, lokale risiko-vurderinger og hvorledes samlingen oppbevares. Forutsatt forsvarlig oppbevaring,*

*bør det fortsatt være anledning for de mest seriøse samlere til å inneha betydelige samlinger.»*

NVS mener derfor at det bør kunne være mulig å få politiets tillatelse for de mest seriøse og aktive, godkjente våpensamlerne til å erverve flere enn 100 skytevåpen til samling.

Dette forholdet blir ytterligere viktig, dersom grensen for registreringsplikt for eldre svartkrutt-våpen endres. NVS viser til vår uttalelse om § 2-3 (8).

Anbefaling: NVS vil anbefale at § 4-11 omarbeides, for eksempel slik: *«Politiet kan gje personar som er godkjent våpensamlar etter våpenlova § 13 løyve til å erverve og inneha inntil 25 komplette løyvepliktige skytevåpen med tilhøyrande våpendelar. Politiet kan på dei same vilkår, etter søknad, gje løyve til inntil 100 komplette skytevåpen med tilhøyrande våpendelar. Det kan gjes løyve til å erverve fleire løyvepliktige skytevåpen enn dette til samlarar som har vore godkjente i meir enn fem år.»*

## § 4-12 Særreglar for einskilde våpentypar

Første ledd: *«Politiet kan gje løyve til erverv og innehav etter våpenlova § 13 andre ledd til personar som har vore godkjente våpensamlarar i minst fem år, og som har erverva minst 25 komplette skytevåpen til samling.*

Kommentar: NVS ser det som positivt at det er åpnet for dette, men registrerer at bestemmelsene for unntak kan synes svært snevre. Dette er fordi det er oppstilt krav i våpenlovens § 13 om at «når skytevåpenet eller våpendelen enten er særskild sjeldan, eller når gjenstanden dokumenterer forhold av særskild historisk betyding.». Denne formuleringen stammer fra forskriftsendringen i 2009. Den var ikke nevnt eller benyttet i forslaget til ny våpenlov. Først da lovforslaget ble fremlagt for Stortinget var formuleringen tatt inn. Problemet med formuleringen er at den er subjektiv og samtidig angår et stort antall våpen. Hvilke kriterier som skal legges til grunn er aldri definert.

Sett i sammenheng med paragrafens andre ledd ser det imidlertid mer åpent ut: «*Politiet kan gje våpensamlarar som oppfyller krava etter første ledd løyve til å erverve og ha inntil fem rifler, hagler, pistolar eller revolverar som nemnt i eller i medhald av våpenlova § 5 andre og tredje ledd, samt våpendelar til slike skytevåpen som nemnt i eller i medhald av våpenlova § 6 andre og tredje ledd, når skytevåpna eller våpendelane er produsert før 1946. Politiet kan i einskilde tilfelle også gje løyve til å erverve og ha slike skytevåpen eller våpendelar som er produsert etter 1946, når skytevåpenet eller våpendelen er produsert i eit fåtal eksemplar og dokumenterer forhold av særskilt våpenteknisk betyding.»*

NVS ser dette som positivt. NVS mener at denne paragrafen vil forenkle saksbehandling og det er bra. Det er ofte vanskelig å spore historikken til det enkelte våpen. I de tilfellene proveniens er mulig å spore er det bra, men det er et umulig dokumentasjonskrav. Når grensen settes ved våpen produsert før 1946 vil det få effekt for det store flertallet av godkjente våpensamlere.

For mange samlere vil trolig grensen på erverv av fem våpen av den nevnte kategorien være tilstrekkelig. For andre vil begrensningen på fem våpen være for snever. Det kom eksempelvis svært mange US karabiner hit til landet under krigen i slipp, med båter, med kurerer og agenter. Denne våpentypen ble laget av 10 forskjellige produsenter. Norge er et av få land hvor disse våpnene fortsatt kan finnes i original stand. Hver produsent merket sine deler og det var i løpet av produksjonsperioden en mengde små endringer. En våpen-historisk dekkende samling vil derfor nødvendigvis overstige fem våpen.

Tyske halvautomatiske rifler fra andre verdenskrig gjennomgikk en kontinuerlig utvikling i løpet av krigen, og en dekkende samling av slike våpen vil også enkelt kunne overskride fem eksemplarer.

Det finnes allerede samlinger med flere enn fem våpen i denne kategorien. Etter § 14-1 sjette ledd kan disse beholdes. Det er positivt. Det vil imidlertid oppstå utfordringer når eldre samlere skal avhende sine våpen til neste generasjon samlere. Dersom ikke samlinger av bevaringsverdige og våpenhistorisk viktige skytevåpen av den nevnte kategorien skal kunne overføres til nye samlere, er overgangsbestemmelsen i § 14-1 bare en midlertidig utsettelse før våpen evt må deaktiveres eller spres til flere samlere.

Anbefaling: NVS vil derfor anbefale at begrensningen til fem våpen i § 4-12 strykes. Dette er ikke betenkelig i et samfunnssikkerhetsperspektiv.

Tredje ledd: *«Politiet kan ikkje gje løyve etter andre ledd for maskingevær eller andre våpentypar som er laga for å betenast av meir enn ein person, eller for våpentypar som er konstruert for å skyte eksplosiv ammunisjon.»*

Kommentar: NVS kan ikke se noen begrunnelse for denne bestemmelsen. Det er ikke noen slik begrensning for eksempel i Tyskland eller i Finland. Det er heller ingen krav om noen slik begrensning i EUs våpendirektiv.

De aktuelle våpnene er oftest tunge og uhåndterlige, og representerer mindre sikkerhets-messige utfordringer enn for eksempel våpen som vil bli tillatt etter paragrafens andre ledd. De fleste vil anse at det svært lite potensiale for misbruk av for eksempel en stor og tung, norsk-produsert Colt-mitraljøse fra ca. 1930 eller en enda større og tyngre Hotchkiss-mitraljøse fra 1898. Begge våpentyper er eksempler på krigshistorisk og våpenhistorisk interessante våpen, som, ved bevaring, vil dokumentere norsk og internasjonal våpenutvikling for framtiden. At det skal være mulig å bevare avdelingsvåpen i aktverdige samlinger av registreringspliktige våpen er ikke betenkelig i et samfunnssikkerhetsperspektiv.

Anbefaling: NVS vil derfor anbefale at § 4-12 3. ledd strykes.

## § 4-13 Test og demonstrasjonsskyting med samlarvåpen

Første ledd: *«Politiet kan godkjenne test- eller demonstrasjonsskyting med skytevåpen som er erverva for samling når den har sakleg samanheng med samlaraktiviteten.»*

Kommentar: NVS ser positivt på at bestemmelsene omkring test- og demonstrasjonsskyting forenkles i forhold til dagens regelverk. NVS viser imidlertid til arbeidsgruppen som avga innstilling til ny våpenforskrift i 2005, og som anbefalte (gjengitt som vedlegg B):

> *«Gruppen foreslår derfor at all test- og demonstrasjonsskyting med slike våpen skal forhåndsvarsles til stedlig politi. Vi vil her vise til det dreier seg om våpentyper som sjelden ellers tillates erververt. En underretning til politiet vil videre sikre notoritet og kontroll over transport av slike våpen.»*

Denne bestemmelsen tok utgangspunkt i at samlervåpen ikke skulle benyttes som vanlige bruksvåpen, men at det ikke skulle være nødvendig for politiet å saksbehandle søknader om å få lov å skyte med slike våpen.

Anbefaling: NVS vil derfor anbefale at første ledd omarbeides, eksempelvis slik: *«Test- eller demonstrasjonsskyting med skytevåpen som er erverva for samling kan gjennomførast når den har sakleg samanheng med samlaraktiviteten. Slik skyting skal meldast til politiet på førehand.»*

## § 4-14 Ammunisjonssamling

Andre ledd: *«Personar som er godkjent som ammunisjonssamlar etter første ledd kan utan særskilt løyve erverve og ha inntil 10 ferdigladde patroner til rifler med prosjektildiameter inntil 8 mm, som enten er panserbrytande eller brannstiftande, jf. våpenlova § 6 tredje ledd, når ammunisjonen fell inn under samlaren sitt godkjente samleområde.*

NVS ser positivt på at samling av ammunisjon med panserbrytende og/eller brannstiftende prosjektil skal være mulig. En begrensning på ti patroner er det imidlertid vanskelig å se noen begrunnelse for. NVS er ikke kjent med noe tilfelle der samlerpatroner, uansett type, har hatt negative følger for generell samfunnssikkerhet. En rekke samlere har allerede godkjenning for samling av ammunisjon med panserbrytende prosjektil uten antallsbegrensning. I en aktverdig samling av patroner bør det være mulig å samle på hele, uåpnede pakker (som f.eks kan inneholde 15, 16 eller 20 patroner), der ofte alle relevante opplysninger om patronene framgår. Det bør ikke være betenkelig at godkjente ammunisjonssamlere kan erverve patroner av de angitte typene.

Kravet til prosjektildiameter bør også heves, da ellers tysk og amerikansk militærammunisjon fra 1. og 2.verdenskrig vil kunne falle utenfor. Kaliber 7,92 x 57 mm (løpsdiameter) har eksempelvis en prosjektildiameter på ca. 8,2 mm, og vil falle utenfor hvis begrensningen til 8 mm opprettholdes.

NVS minner om at Stortingets justiskomite i Innst. 146L uttalte (side 7):

> *«Når det gjelder patronsamlerorganisasjoner, viser k o m i t e e n til at behovet for kontroll for å sikre samfunnet vil være mindre enn for skytevåpen. K o m i t e e n legger til grunn at departementet i det forestående forskriftsarbeidet tar hensyn til dette i utformingen av forskriftene.»*

NVS foreslår derfor at §4-14 andre ledd endres til:

*«Personar som er godkjent som ammunisjonssamlarar etter første ledd kan utan særskilt løyve erverve og ha ferdigladde patroner til rifler med prosjektildiameter inntil 15 mm, som enten er panserbrytande eller brannstiftande, jf. våpenlova § 6 tredje ledd, når ammunisjonen fell inn under samlarens sitt godkjente samlarområde.»*

Tredje ledd: *«Politiet kan gje patronsamlarar som er godkjent etter første ledd løyve til å erverve andre ammunisjonstypar enn dei som er nemnde i andre ledd og som er forbodne etter våpenlova § 6 tredje ledd. Eit løyve etter første punktum kan berre gjevast for ammunisjon der tennmiddel og drivmiddel er fjerna, som ikkje har noko eksplosivt prosjektil, og som fell inn under samlaren sitt godkjente samleområde.»*

Kommentar: «V*åpenlova § 6 tredje ledd»* omhandler våpendeler. Trolig er det ment henvisning til «*våpenlova § 7 tredje ledd».*

På høringsnotatets side 11 framgår at det angivelig her menes større ammunisjonstyper som «*bombekastargranatar og andre gjenstandar med stor sprengkraft»*. Hylser til kanoner etc kan erverves og innehas uten tillatelse. Det finnes i private og offentlige museer og i privat eie et ukjent antall «kalde» granater (uten sprengstoff) fra kanoner, bombekastere etc, håndgranater, bomber, miner og raketter. Dette kan være etterlatenskaper fra 2. verdenskrig, suvenirer fra militærtjeneste, gaver og lignende. Kalde, utskutte granater som faller ned i for eksempel sand eller snø vil ofte være like fine. En mengde skarpe granater har fått fjernet sprengstoffet. Det er laget lamper av både hylser, granater eller begge deler.

Så lenge slik ammunisjon ikke inneholder sprengstoff, tennmidler og/eller drivmidler er den å betrakte som helt harmløse pyntegjenstander og samleobjekter. Det lages også replikaer av

for eksempel håndgranater. Det finnes attrapper og innretninger som etterligner skarpe granater etc til trening. Miner fra 1. og 2. verdenskrig står utstilt på offentlige steder mange plasser i Norge.

NVS vil hevde at det er unødvendig å innstifte krav om tillatelse for erverv og innehav av tomme/«kalde» ammunisjonstyper som nevnt (bomber, granater, håndgranater, miner osv). Hvis det virkelig skal være krav om at eiere av slike skal måtte søke om samlertillatelse og/eller tillatelse til erverv og innehav, vil trolig mange enkeltpersoner og institusjoner kriminaliseres som følge av uvitenhet.

Anbefaling: NVS foreslår derfor at § 4-14 tredje ledd endres, eksempelvis til:

*«Ammunisjon som ikke inneholder tennmiddel, drivmiddel eller eksplosiver samt etterlikninger av disse kan fritt erverves og innehas».*

## Kapittel 5 andre ervervsgrunnlag

### § 5-2 Erverv og innehav av skytevåpen, våpendelar og ammunisjon for godkjente skyttarforeiningar

Kommentar: NVS vil hevde at det er unødvendig å fastsette absolutte «tak» for hvor mange skytevåpen som kan erverves av skytterforeninger. Disse kan variere med hensyn til antall medlemmer (det finnes pistolklubber med fra 10 til 500 medlemmer), aktivitet, lagringsforhold og annet. Det bør være en konkret vurdering av behovet som vedkommende klubb/lag har som avgjør hvilket antall våpen som kan tillates ervervet.

### § 5-5 Erverv av replikavåpen, luft- og fjørvåpen.

*«Politiet kan utan særskilt behovsprøving gje personar som oppfyller krava til alder og personlege eigenskapar etter våpenlova §§ 15 og 16 løyve til å erverve rifler, hagler, pistolar og muskett som berre kan ladast frå munningen. Det same gjeld for perkusjonsrevolverar som ladast i tønne, kammerladarar, samt luft- og fjørvåpen som er laga for å kunne skyte prosjektil med diameter på meir enn 4,5 mm. Fritaket frå behovsprøving gjeld likevel ikkje for erverv av tønne til revolver eller andre våpendelar som kan gjere eit perkusjonsvåpen om til eit patronvåpen.*

Kommentar: NVS ser det som positivt at det lempes på behovskravet for de angitte våpentypene. Samme retningslinjer kan eventuelt anvendes dersom det bestemmes å utvide grensen for registreringsplikt (se NVS kommentar omkring i § 2-3 (8) over).

### § 5-10 Erverv av våpen som ikkje reknast som skytevåpen

*«Politiet kan gje personar som oppfyller krava til alder og personlege eigenskapar etter våpenlova § 15 og § 16 løyve til å erverve og ha våpen som nemnt i § 3-6.*

*Politiet kan gje løyve etter første ledd til personar som enten syner ein seriøs samlarinteresse eller som skal bruke gjenstandane for deltaking i sport eller kulturelle aktivitetar, som film, teater eller historiske spel.»*

Kommentar: NVS viser til kommentaren omkring § 3-6. Det er helt unødvendig å innstifte et «tillatelsesregime» for blankvåpen. Dersom dette virkelig skal gjøres, må kategoriene som kan gis unntak utvides med formål som «jakt»,

## Erverv av skytevåpen for polititjenestemenn og befal

Kommentar: NVS registrerer at § 14 i dagens våpenforskrift som omhandler erverv av skytevåpen for polititjenestemenn og befal er fjernet. Dette er uheldig. Verken «våpenlovutvalget», «Gjørv-kommisjonen» eller utvalget som utarbeidet ny våpenforskrift i 2005 berørte dette punktet. Det var heller ikke nevnt i Stortingsproposisjon 165 L, «Våpenlova». Det er derfor vanskelig å forstå begrunnelsen for dette.

Polititjenestemenn og befal er forutsatt å ha god egenferdighet i håndtering av skytevåpen. Både i Forsvaret og i politiet er imidlertid dagens situasjon at både tid til egentrening og ammunisjon for å opprettholde egenferdighet i skyting oftest er vanskelig tilgjengelig. Det er derfor utelukkende positivt at personell som nevnt anskaffer skytevåpen og ammunisjon for egen kostnad for egentrening på fritiden. NVS kan ikke på noen måte se at dette kan anses som et «samfunnssikkerhetsproblem».

Anbefaling: NVS vil derfor anbefale at bestemmelsen i dagens våpenforskrift § 14 videreføres.

Dersom man likevel velger å fjerne denne bestemmelsen, bør det angis overgangsregler i § 14 for de som innehar våpen etter dagens bestemmelse. Det bør ikke være betenkelig at slike våpen fortsatt kan beholdes for egentrening.

# Kapittel 6 Oppbevaring, transport og sending av skytevåpen, våpendelar og ammunisjon

## § 6-1 Krav til oppbevaring av skytevåpen for privatpersonar

Kommentar: Standardene som opplistes for våpenskap og dør til våpenrom er foreldet og må oppdateres.

## § 6-5 Krav til oppbevaring av skytevåpen og ammunisjon som ikkje er løyvepliktige

Andre ledd: *«Skytevåpen som er friteke frå løyveplikt, eller vital del til slike skytevåpen skal oppbevarast nedlåst i skap, skuff eller annan låsbar innretning. Krava til oppbevaring etter denne føresegna gjeld likevel ikkje for skytevåpen som er lovleg deaktiverte.»*

Kommentar: Denne paragrafen oppstiller oppbevaringskrav for skytevåpen som er fritatt for tillatelsesplikt og skaper flere problemstillinger. Det finnes en rekke antikviteter og samlerobjekter som vil bli omfattet av bestemmelsen, slik den framstår.

I høringsnotatets innledning henvises det til gjeldende våpenforskrift §78. Denne paragrafen gjelder imidlertid registreringspliktige våpen, samt hagler ervervet før 1. okt 1990 (dvs såkalt «lovlige uregistrerte hagler»).

Det er derfor ikke riktig at man viderefører gjeldende regler ved å innføre krav om oppbevaring for *«skytevåpen som er friteke frå løyveplikt»*. I følge gjeldende våpenforskrift §1 anses svartkruttvåpen produsert før 1890 ikke som skytevåpen. Det er med andre ord helt nytt at det gis oppbevaringskrav til denne typen skytevåpen. Hvis det i realiteten er «lovlige uregistrerte hagler» som bestemmelsen er ment å omhandle, bør dette klart framgå, også i andre ledd.

Svartkruttvåpen produsert før 1890 utgjør antikviteter som finnes overalt i boliger, hytter, private/offentlige museer og i samlinger. Disse antikvitetene har til nå ikke vært underlagt

krav om oppbevaring. I samlinger er det naturlig at eieren/institusjonen sikrer gjenstandene siden de representerer store økonomiske og ikke minst historiske verdier. Fjerning av vitale deler på så gamle gjenstander kan være vanskelig eller umulig på grunn av korrosjon. Forsøk på dette av ukyndige vil kunne ødelegge historisk viktige antikviteter.

Det er stor sannsynlighet for at svært mange nordmenn i vanvare vil bli kriminalisert av et oppbevaringskrav som oppstilles i § 6-5, andre ledd.

NVS støtter oppbevaringskrav som for registreringspliktige våpen for såkalt «lovlige uregistrerte hagler». NVS støtter imidlertid ikke krav om oppbevaring for ikke-registrerings-pliktige skytevåpen som *«skytevåpen som er friteke frå løyveplikt»* (svartkruttvåpen produsert før 1890).

Anbefaling: NVS vil derfor anbefale at § 6-5 andre ledd strykes. Første ledd kan utvides til å klarlegge at «lovlig uregistrerte hagler» skal oppbevares og håndteres som registrerings-pliktige skytevåpen.

Dersom man likevel velger å beholde andre ledd, bør den omarbeides, eksempelvis slik: *«Skytevåpen som er friteke frå løyveplikt, eller vital del til slike skytevåpen skal oppbevarast nedlåst i skap, skuff eller annan låsbar innretning, eller i låst rom. Krava til oppbevaring etter denne føresegna gjeld likevel ikkje for skytevåpen som er lovleg deaktiverte, svartkruttvåpen produsert før 1890 og armbrøst produsert før 1900.»*

## Kapittel 10 Inn- og utførsel av skytevåpen, våpendelar og ammunisjon

### § 10-1 Krav til løyve for inn- og utførsel av skytevåpen, våpendelar og ammunisjon

I denne paragrafen innføres krav om tillatelse for import av våpen som ellers er «fritekne frå løyve- og registreringsplikt etter § 2-3 i denne forskrifta».

Kommentar: NVS merker seg at det brukes andre begrep og aldersbegrensninger i § 10-1 enn det som framgår av § 2-3. Det er ikke heldig.

NVS registrerer videre at høringsnotatets side 23 angir at det skal være krav om tillatelse for inn- og utførsel for *«såkalla blanksvåpen og eldre munnladarar, kammerladarar, perkusjonsrevolverar, som er fritekne frå løyveplikt etter § 2-3»*. Hvis det med «blanksvåpen» menes våpen som kan avfyre løspatroner er det en ting. Hvis det menes «blankvåpen» er det noe helt annet. NVS er ikke enig i at det skal være krav om importtillatelse for blankvåpen, og konstaterer at slike ikke er medtatt i § 10-1.

NVS minner om høringsnotatets side 4, der det framgår at de våpentypene det er snakk om nettopp er unntatt fra «løyveplikt» fordi *«dei ofte har ein sein skottakt, er krevjande å bruke, og at mange slike våpen ikkje lenger er i funksjonell stand.»* De samme hensyn som gjør at disse våpen kan omsettes og innehas uten «løyve» i Norge, burde gjøre det mulig å importere dem uten særskilt importtillatelse.

NVS registrerer at det i høringsnotatet framgår: *«Det kan vere krevjande for Tollmynda å føre kontroll med om slike våpen oppfyller vilkåra for fritak frå løyveplikt, og eit krav til løyve for innførsel vil betre kontrollen med at det berre innførast slike skytevåpen med vidare som lovleg kan omsetjast utan krav til løyve.»*

De som importerer våpen av de nevnte typer har inntil nå vært ansvarlig for å dokumentere overfor tollmyndighetene at våpnene er av kategorier som ikke krever særskilt importtillatelse

fra politiet. Dette har fungert helt greit gjennom mange år. Ved å oppstille krav om importtillatelse fra politiets side, overføres kravet om kontroll av dokumentasjon til politiet. Resultatet er ytterligere byråkrati.

NVS mener at slik importkontroll ikke vil ha noen effekt med hensyn til samfunnssikkerhet som står i et fornuftig forhold til det administrative merarbeidet for forvaltningen og ekstra byråkrati for lovlydige våpeneiere/samlere og importører som det legges opp til.

## Kapittel 11 Forvalting, kontroll og tilbakekall av våpenløyve

## Forvaltning

## § 11-4 Kontroll med våpensamlarar

*«Politiet skal seinast kvart femte år kontrollere at godkjente våpensamlarar oppfyller krava til oppbevaring av skytevåpen eller våpendelar.»*

Kommentar: NVS anser en detaljbestemmelse som denne som helt unødvendig. Politiet har allerede adgang til å kontrollere oppbevaring av skytevåpen etter nødvendig forhåndsvarsel. Politiet bør foreta slike kontroller etter en passende vurdering og ressursprioritering, ikke etter et detaljkrav oppstilt i våpenforskriften.

Det er ingen grunn til å anta at ikke aktive våpensamlere, der lagringsforhold, alarm mv er kontrollert i forbindelse med første gangs søknad om samlerstatus, forløpende vil tilfredsstille kravene til oppbevaring.

Anbefaling: NVS vil derfor anbefale at § 11-4 strykes som unødvendig.

## Kapittel 12 Deaktivering og gebyr

## Gebyr

## § 12-2 Gebyr for utferding av løyve eller godkjenningar

*7. 3 913 kroner for utferding av godkjenning som våpensamlar,*

Kommentar: NVS registrerer at gebyret for saksbehandling av en søknad om godkjenning som våpensamler er satt svært høyt. Vanlig praksis ved fastsettelse av gebyrer i staten er at gebyrer ikke skal overstige kostnaden ved den ytelse det betales gebyr for. NVS har derfor vanskelig for å se noen begrunnelse for det høye gebyret.

Gebyrets størrelse må også ses i sammenheng med at forskriftsutkastet foreslår at politiet skal gi tillatelse til utvidelse av samlingen for 25 våpen om gangen. Sett i sammenheng med gebyret for søknad om erverv av våpen til samling, kan kostnadene bli betydelige.

Anbefaling: NVS vil derfor anbefale at gebyret i § 12-2 reduseres vesentlig, eksempelvis til samme nivå som ved førstegangs behandling av ervervssøknader («*1 495 kroner for utferding av løyve til å erverve og ha skytevåpen for personar som ikkje har våpenløyve frå før,»).*

Dersom man likevel velger å beholde et gebyr som foreslått, bør det vurderes om gebyret for ervervssøknader kan reduseres vesentlig, siden saksbehandling trolig kan forenkles på grunn av den generelle våpensamlergodkjennelsen.

## Kapittel 14 overgangsreglar

## § 14-1 Overgangsreglar

Andre ledd: *«Personar som før ikraftsetjing av ny våpenforskrift har erverva sluttstykke, tønne til revolver eller laus låseblokk, som vert løyvepliktige etter § 2-4 i denne forskrifta, kan behalde desse våpendelane utan løyve.»*

Kommentar: NVS registrerer at teksten er forskjellig fra det som framgår i overgangsbestemmelsene i «Endringsforskriften til våpenforskriften» som vil tre i kraft 1.oktober.

Anbefaling: NVS foreslår derfor at § 14-1 andre ledd endres til å bli lik bestemmelsene i «endringsforskriften», eksempelvis til: *«Personar som før ikraftsetjing av ny våpenforskrift har erverva overramme, tønne til revolver, laus låseblokk eller sluttstykke, som vert løyvepliktige etter § 2-4 i denne forskrifta, kan behalde desse våpendelane utan løyve.»*

Tredje ledd: *«Personar som før det vart fastsett krav til løyveplikt har erverva lause våpenmagasin med patronkapasitet på meir enn fem for hagler, 10 for rifler og 20 for pistolar, kan behalde desse våpenmagasina utan krav til løyve.»*

Kommentar: NVS støtter dette.

Fjerde ledd: *«Personar som har våpendelar som vert forbode etter § 3-5 i denne forskrifta, må innan eitt år etter ikraftsetjing av ny våpenforskrift enten levere våpendelane til politiet eller avhende våpendelane til personar med særskilt løyve etter ny våpenlov § 10 eller § 13.»*

Kommentar: NVS viser til kommentarene til § 3-5 (3). NVS har anbefalt at dette punktet fjernes. NVS mener at løskolber for pistoler (og revolvere) som er eid ved våpenlovens ikraftsettelse må kunne beholdes uten særskilt tillatelse.

Anbefaling: Dersom det likevel bestemmes at punktet skal innføres vil NVS foreslå at § 14-1 fjerde ledd endres, eksempelvis slik: *«Personar som har våpendelar som vert forbode etter § 3-5 i denne forskrifta, må innan eitt år etter ikraftsetjing av ny våpenforskrift enten levere våpendelane til politiet eller avhende våpendelane til personar med særskilt løyve etter ny våpenlov § 10 eller § 13. Personar som før det vart fastsett krav til løyveplikt har erverva lause skulderstokkar for pistol eller revolver, kan behalde desse utan krav til løyve.»*

Femte ledd: *«Godkjente våpensamlarar som har løyve til å ha meir enn 100 skytevåpen kan behalde skytevåpna etter ikraftsetjing av ny våpenforskrift.»*

Kommentar: NVS viser til kommentarene til § 4-11, som omhandler størrelse på samling. NVS har anbefalt at det ikke skal være et absolutt «tak» på samlingers størrelse.

På høringsnotatets side 10 framgår:

> *«For våpensamlarar som har erverva meir enn 100 komplette skytevåpen før forskrifta trer i kraft, vil det verte fastsett overgangsreglar som trygger at dei kan erverve nye skytevåpen om dei held seg innafor det talet skytevåpen som dei har løyve til å ha, sjå nærare omtale i kapittel 14.»*

På høringsnotatets side 32 framgår imidlertid:

> *«I femte ledd gjevast det føresegner som trygger at våpensamlarar som har løyve til å ha meir enn 100 skytevåpen kan behalde våpensamlinga. Våpensamlarar som har meir enn 100 skytevåpen kan likevel ikkje erverve nye skytevåpen før det er avhenda så mange skytevåpen at talet skytevåpen i samlinga ikkje er meir enn 100.»*

NVS konstaterer at siste avsnitt ikke overensstemmer med den første.

NVS mener bestemt at det må være mulig for allerede godkjente våpensamlere med store samlinger å fortsette sin aktivitet som samler. Hvis det virkelig kreves at de må avhende deler av sine samlinger, vil det innebære at store, våpenhistorisk viktige samlinger vil måtte stykkes opp og spres på andre samlere. For de våpensamlere det er snakk om, er samlerkarrieren da trolig over.

NVS mener at det ikke på noen måte er betenkelig at godkjente våpensamlere fortsatt skal kunne erverve våpen til samling innenfor den antallsbegrensning som tidligere er fastsatt.

Anbefaling: NVS mener at våpensamlere som allerede har mer enn 100 våpen for samling skal kunne beholde disse. NVS mener videre at disse våpensamlerne må kunne erverve våpen innenfor den antallsbegrensning som tidligere er satt. § 14-1 femte ledd bør derfor omarbeides, eksempelvis slik: *«Godkjente våpensamlarar som har løyve til å ha meir enn 100 skytevåpen kan behalde skytevåpna etter ikraftsetjing av ny våpenforskrift. Dei kan erverve nye skytevåpen om dei held seg innafor det talet skytevåpen som dei har løyve til å ha».*

Sjette ledd: *«Godkjente våpensamlarar som har meir enn fem skytevåpen som krev særskilt løyve etter våpenlova § 13 andre ledd, kan behalde skytevåpna etter ikraftsetjing av ny våpenforskrift.»*

Kommentar: NVS viser til kommentarene til § 4-11 femte ledd. Samme argumentasjon må gjelde for sjette ledd. Det er ikke betenkelig at godkjente våpensamlere kan skifte ut et allerede eid våpen som krever særskilt tillatelse med et annet våpen som krever særskilt tillatelse.

Anbefaling: NVS støtter at våpensamlere som allerede har mer enn 5 skytevåpen som krever særskilt tillatelse skal kunne beholde disse. NVS mener videre at disse våpensamlerne må kunne erverve våpen innenfor det antall slike våpen som man allerede har.

§ 14-1 sjette ledd bør derfor omarbeides, eksempelvis slik: *«Godkjente våpensamlarar som har meir enn fem skytevåpen som krev særskilt løyve etter våpenlova § 13 andre ledd, kan behalde skytevåpna etter ikraftsetjing av ny våpenforskrift. Dei kan erverve nye skytevåpen om dei held seg innafor det talet slike skytevåpen som dei har løyve til å ha».*

Trettende ledd: «*Skytevåpen som er lovleg deaktiverte etter tidlegare krav skal framleis reknast som deaktiverte etter § 12-1 i denne forskrifta, med mindre skytevåpenet skiftar eigar eller førast ut av norsk tollområde.»*

Kommentar: NVS viser til kommentarene til § 2-3 andre ledd. Det bør framkomme i overgangsbestemmelsene at lovlig deaktiverte skytevåpen som innehas ved lovens ikrafttredelse kan beholdes uten «løyve» og registrering (melding til politiet»).

Anbefaling: NVS mener på bakgrunn av dette at siste ledd av § 14-1 trettende ledd må omarbeides, eksempelvis slik: *«Skytevåpen som er lovleg deaktiverte etter tidlegare krav skal framleis reknast som deaktiverte etter § 12-1 i denne forskrifta, med mindre skytevåpenet skiftar eigar eller førast ut av norsk tollområde. Lovlig deaktiverte skytevåpen som innehas ved lovens ikraftsetting kan beholdas utan melding til politiet.»*

## Avslutning

NVS har over de siste ca 20 år registrert en betydelig innstramming med hensyn til våpensamleres adgang til å samle registreringspliktige skytevåpen. Denne innstrammingen har skjedd gradvis gjennom endring i forvaltningspraksis og ved endringer i rundskriv og forskrifter. Disse endringer har funnet sted uten at NVS kan se at de de er begrunnet i negative hendelser eller kriminalitetsutviklingen, stort sett uten at de er utredet og uten politisk behandling. I stor grad synes endringene begrunnet i tilpassinger til EU regelverket, uten at NVS kan se at tilsvarende innstramninger skjer i EU land. Det er vanskelig å forstå rasjonale i at implementering av EU regler skal være mer vidtgående i Norge enn i EU land.

Våpenloven av 1961 var åpenbart utdatert, og de mange endringer i forskrifter og rundskriv gjorde regelverket uklart og åpnet for ulik praksis i ulike politidistrikt. NVS har derfor vært positiv til ny lov og nye forskrifter.

Både ved vedtagelsen av ny våpenlov og i høringsnotatet om ny våpenforskrift er det fremhevet et ønske om at våpenlovgivningen skulle bli klarere og lettere tigjengelig. Dessverre er inntrykket at den foreliggende våpenlov og forslag til ny våpenforskrift medfører at regelverket nå blir enda vanskeligere tilgjengelig og vanskeligere å forstå for mange våpeneiere enn gjeldende våpenlov og forskrift. Flere av forslagene synes å ha manglende balanse i forhold til regelverket ellers og er neppe i samsvar med regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform. En rekke forhold og uklarheter er påpekt. NVS viser til de kommentarer som er gjort for de enkelte paragrafer.

NVS har merket seg den positive annerkjennelse av våpensamling og behovet for private bidrag til å ivareta våpenkultur og krigshistorie som blant annet fremgår av justiskomiteens merknader ved vedtagelse av ny våpenlov. Som nevnt innledningsvis er flere av de foreslåtte bestemmelsene i forslaget til ny våpenforskrift akseptable for våpensamlere. Andre forslag til begrensninger og innstramminger er det imidlertid vanskelig å se noen klar begrunnelse for.

Som NVS har påpekt i høringen har forslaget til ny våpenforskrift mangler og uklarheter som innebærer et behov for revidering før forskriften kan vedtas og tas i bruk. Herunder bør man avklare innholdet av de internasjonale forpliktelser og se hvorledes EU-retten implementeres i andre land. NVS vil gjerne bidra/delta i et slikt arbeid.

Med vennlig hilsen

Norsk Våpenhistorisk Selskap

Hallvard Aasdalen
President

P.b. 947 Sentrum, 0104 Oslo
E post: nvhs@nvhs.com
Hjemmeside: www.nvhs.com

0rg nr:989 133 799
Member of FESAC

## VEDLEGG A:

Fra dokumentet: «FORSKRIFT TIL VÅPENLOVEN – GJENNOMGANG OG REVISJON» fra gruppen som ga sin innstilling til gjeldende våpenforskrift i 2005 (side 27 ff):

### 9.4 Nærmere om våpen som ikke er kontrollpliktige

Våpenlovens § 1 annet ledd fastsetter at *"Et våpen anses (likevel) ikke som skytevåpen dersom våpenet på grunn av alder eller konstruksjon likevel ikke kan brukes som skytevåpen og heller ikke forholdsvis lett kan utbedres eller gjøres om slik at det kan brukes til å skyte med".*

Dagens ordning er at rifler og geværer med modellår før 1885 og pistoler og revolvere med modellår før 1871 antas å ha en alder som gjør at de generelt sett ikke kan brukes som skytevåpen og derfor faller utenfor lovens kontrollsystem. Det avgjørende kriterium har vært modellåret og ikke når det konkrete våpen er produsert. Det er imidlertid avgrenset mot nyproduserte kopier. Ordningen er ikke fastsatt i forskrift, men omtalt i rundskriv og må anses som fast forvaltningspraksis.

Dagens regelverk er ikke så klart som det burde være. Betegnelsen modellår er i seg selv tvetydig. Blant samlere og andre våpeninteresserte vil det ofte opereres med modellbetegnelser for å skille mellom mindre varianter av en våpentype uten at dette har noen betydning for våpenets funksjonalitet, beskaffenhet og fare-potensiale. Det riktige må være å legge vekt på de offisielle modellbetegnelser. Disse vil imidlertid ofte være forskjellige for ulike nasjoner som har benyttet ett og samme våpen. Det er vanskelig å se at ulike lands approbasjonsår for ellers identiske modeller bør være avgjørende for om et våpen er kontrollpliktig eller ikke.

Uavhengig av hvilke forståelser av modellår man legger til grunn, oppstår deretter spørsmålet om hvilke ettertidige modifikasjoner og reparasjoner som skal tillegges vekt. Hva med senere modifikasjoner? For sivile våpen oppstår enda mer kompliserte spørsmål her. For sivile våpen er det som oftest ikke angitt noe egentlig modellår. Det nærmeste man da kommer er patentdato for mekanismen, eventuelt produksjonstart. Gruppens oppfatning er at en slik forståelse er for vid, idet den i praksis vil unnta fra lovens kontrollområde en rekke hagler og rifler.

Eksempler på problemet i praksis er de ulike norske, svenske og danske varianter av Remington "rolling block" rifler og karabiner. Rifler med Rolling block mekanisme ble innført i det norske, svenske og danske forsvaret i 1867. Den opprinnelige utgaven i Norge og Sverige var for en 12,17 millimeters randtent patron. Senere i 1888 og 1891 bygget det norske Forsvaret om noen slike våpen til 8 millimeters sentertent patron. Det er rimelig å anta at disse våpen må regnes som å ha modellår 1888/91 og at de således er registreringspliktige. Sikkert er dette imidlertid ikke fordi det kan hevdes at det er mekanismen som er det avgjørende. Under en hver omstendighet begynte man tidlig å kamre om slike våpen til sivilt bruk i kaliber 12,17 x 44 sentertent og andre sentertente kalibre. Slike våpen må antagelig anses som registreringsfrie. I både Sverige og Danmark finnes det en rekke militære og sivile ombygginger før og etter 1884. Mengder av disse våpen er på markedet i Norge. I tidligere tider var de rimelige jaktvåpen. Nå tjener de stort sett dekorasjonsformål, men brukes også av spesielt interesserte til svartkruttskyting. I tillegg finnes det en mengde hagler med rolling block mekanisme.

Et annet eksempel kan være Smith & Wesson "Russian" revolvere. Dette er en amerikansk revolver modell utviklet på slutten av 1860 årene og produsert fra 1870 til 1878. De egentlige "Russian" modellene var militære leveranser til Russland. Samlere skiller mellom tre ulike leverenser med mindre forskjeller. Strengt tatt kan det da hevdes at det kun er den første varianten som har modellår før 1871. Problemet er imidlertid at det her dreier seg om

relativt sublime forskjeller som er lite kjent utover samlerkretser. I tillegg ble modellen i forskjellige varianter fremstilt for sivilt salg. Tilsvarende problemstillinger gjør seg gjeldende for andre revolvertyper og -fabrikanter.

Foruten hensynet til å skape mer klarhet bør man også foreta materielle endringer. Dagens ordning innebærer at utenfor lovens tillatelsessystem kan man anskaffe våpen fullt ut kapable til å avfyre moderne ammunisjon, og derved akkurat like farlige som registreringspliktige våpen. Et praktisk eksempel kan være hagler. Det finnes en rekke hagler, i kaliber 12 med konstruksjonsår før 1885, på det åpne markedet. Et annet eksempel er tidligere Smith & Wesson revolvere i kaliber .22. Satt på spissen kan man si at spørsmålet om det kreves tillatelse for å erverve og inneha en .22 revolver, kun er et spørsmål om pris.

På dette området er ikke gjeldende praksis heldig og heller ikke i samsvar med våre forpliktelser etter Schengenkonvensjonen. Konvensjonens utgangspunkt etter artikkel 82 er at våpen hvis modell er utviklet før 1.januar 1870 er unntatt fra kontrollsystemet. Det gjelder imidlertid eksplisitt ikke dersom det angjeldende våpen kan avfyre ammunisjon for våpen det kreves tillatelse for. Noe slikt forbehold er ikke tatt i norsk praksis.

Spørsmålet er da hvor grensen for et generelt fritak bør gå. Det anses som selvsagt at det ikke er aktuelt å innføre registreringsplikt på originale våpen utviklet før utviklingen av enhetspatroner. Ingen av de land vi normalt sammenligner oss med har noen slik løsning.

I Sverige har man valgt ikke å gi noe unntak for våpen som bruker gasstettende patroner. En slik løsning går lengre enn Schengenkonvensjonens krav og vil i Norge være problematisk i forhold til hvilke overgangsordninger man eventuelt skulle ha for de våpen som i lang tid har vært i lovlig uregistrert eie. Det vil neppe ha noen kriminalpolitisk eller sikkerhetsmessig effekt. I Danmark er ordningen i utgangspunktet ganske lik den svenske med generelt fritak for for- og bakladningsvåpen produsert før 1870, forutsatt at de ikke kan avfyre enhetspatron. Det er dog enkelte særregler for samling av våpen med modell eller produksjonsår senest 1890 og bestemte eldre danskbrukte våpen. Det finske systemet innebærer et unntak for svarkruttvåpen som er produsert før 1890.

Med hensyn til den langvarige norske forvaltningspraksis og hensett til at disse eldre våpen ikke kan sies å utgjøre noen sikkerhetsmessige betenkeligheter, vil gruppen ikke foreslå noen generell regel som omfatter alle gasstettende patroner. På den annen side bør vi både for å unngå misbruk og for bedre å oppfylle Schengenkonvensjonens forpliktelser, innføre kontroll med skytevåpen som kan avfyre moderne ammunisjon som finnes i alminnelig handel. Gruppen foreslår en ordning tilsvarende den finske med generelt unntak for svartkruttvåpen som er produsert før 1890. Et utgangspunkt i produksjonsår vil være langt lettere rent håndhevingsmessig enn modellår. Et våpen som er vesentlig endret i karakter, f.eks. ved kaliberbytte, må i denne sammenheng anses som produsert ved endringen. Det vil eksempelvis si at en norsk Remington rolling block omkalibrert til 8 x 58 r i 1891 blir registreringspliktig.

Unntaket i våpenloven § 1, annet ledd gjelder også nyere våpen, dersom disse har en konstruksjon som gjør at de allikevel ikke kan brukes som skytevåpen. I praksis vil dette dreie seg om våpen i helt ukurante kalibre. Et problem i denne sammenheng er at det i våre dager i praksis er mulig å bestille eller lage patronhylser til nær sagt alle kalibre og deretter lade patroner. Det er likevel ikke mulig å fange opp alle mulige teoretiske problemer. I praksis utgjør ikke dette noe problem. Våpenloven vil uansett ikke hindre de som virkelig vil anskaffe seg våpen, til å gjøre det. Det synes rimelig å unnta bestemte kalibre fra lovens virkeområde. Dette dreier seg om kalibre som ikke er i alminnelig handel og ikke lett lar seg tilvirke fra kalibre som er i alminnelig handel. En slik vurdering må nødvendigvis bli noe skjønnsmessig, men denne løsningen er relativt vanlig internasjonalt. Løsningen vil også kunne ta høyde for en vesentlig del av de til nå registreringsfrie våpen som blir

registreringspliktige, dersom man tar til følge forslaget om å skjerpe de generelle fritak med modellår før 1885/1871 til produksjonsår før 1890.

Gruppen vil foreslå at avgjørelsen av hvilke kalibre som skal regnes som ukurante, legges til Politidirektoratet. Gruppen vil understreke at en slik avgrensning er forbundet med vansker. Det er ikke enkelt å ha oversikt over hvilke typer ammunisjon som omsettes og hvilke ammunisjonstyper som kan lages ut fra basishylser eller omformes fra andre mer kurante kalibre. Etter gruppens oppfatning kan det ikke forventes at Politidirektoratet tar stilling til dette spørsmålet for alle typer kalibre. En eventuell liste bør ta utgangspunkt i tilsvarende lister innenfor EU/EØS-området, og fokusere på militære våpen som er relativt vanlige i samlerkretser. Siden gruppen mener Politidirektoratet bør være ansvarlig for å utarbeide listen går vi ikke nærmere inn på dette.

Enhver endring i gjeldende praksis i forhold til hvilke våpen som omfattes av våpenlovens system, vil reise spørsmål om overgangsordninger. Et gjennomgående problem med svært gamle våpen er at de, av en god del innehavere, ikke regnes som skytevåpen. De er antikviteter, veggpryd, arvegods eller et eller annet man ikke har noe bevisst forhold til. Det finnes mengder av gamle våpen som henger på vegger i stuer, kjellere og hytte, uten at innehaveren ser på dette som skytevåpen eller har noen oppfatning om modell- og produksjonsår. En kraftig innskjerping på dette området vil medføre en svært tung informasjonsoppgave. Gruppen vil foreslå at det innføres en overgangsordning lik den løsning som ble valgt da man innførte registreringsplikt på hagler. Det vil si at de som før forskriftens ikrafttredelse innehar rifle/gevær med modellår før 1885 og pistol/revolver med modellår før 1871, fortsatt kan inneha disse uten særskilt tillatelse.

## VEDLEGG B:

NVS høringssvar fra høringen om endringer av våpenforskriften i 2018:

https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/hoyring-om-endring-av-vapenforskrifta--implementering-av-eu-sitt-reviderte-vapendirektiv/id2608606/?uid=57f2afa9-8630-494f-bdd0-c930baf12082

## VEDLEGG C:

NVS høringssvar fra høringen om «macheteforbud» 2019-2020:

https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing--vurdering-av-forbud-mot-lange-knivermachete/id2675911/?uid=0aaad00e-f4e3-4aad-823a-2f180e8a1009

## VEDLEGG D:

Fra dokumentet: «FORSKRIFT TIL VÅPENLOVEN – GJENNOMGANG OG REVISJON» fra gruppen som ga sin innstilling til gjeldende våpenforskrift i 2005 (side 11 ff):

### Kapittel 5. Regler for våpen- og ammunisjonssamlere, samt museer.

### 5.1 Bakgrunn

Våpensamlere utgjør en ikke ubetydelig del av det norske våpenmiljøet. Våpensamlermiljøet ivaretar norsk våpenhistorie og våpenkultur, som et supplement til våre offentlige museale institusjoner. Miljøet bidrar også til å skape positive holdninger til oppbevaring og bruk av våpen.

En tillatelse til å eie moderne skytevåpen representerer en betydelig tillitserklæring fra samfunnet. Våpensamlere kan ved sine samlinger få ansvar for et betydelig antall våpen, og samfunnets krav til den enkelte våpensamler må stå i forhold til den risikoen våpensamlingen representerer. Det er etter gruppens oppfatning et grunnleggende prinsipp at økt antall våpen - eventuelt særlig farlige våpen - oppbevart hos private, må gå hånd i hånd med kravene til oppbevaring og behovet for kontroll.

Samfunnet bør på denne bakgrunn stille skjerpede krav til personer som ønsker å bli våpensamlere, og underkaste våpensamlerne en strengere kontroll enn ordinære våpeninnehavere.

### 5.2 Behovet for regulering

Regelverket som omhandler våpensamlere og deres samlinger, er i dag i liten grad regulert ved lov eller forskrift. Dette medfører til dels utilgjengelige og uoversiktlige regler primært forankret i forvaltningspraksis. Gjeldende praksis er i stor grad regulert i rundskriv, noe som gjør regelverket mindre tilgjengelig for publikum, og som kan reise særlige spørsmål i forhold til den politiske forankringen.

Politiets forvaltning av våpensaker er, blant annet gjennom omorganiseringen av politiet, blitt svært desentralisert. Dette medfører at saker behandles på et stort antall enheter hvor de enkelte saksbehandlere ofte vil behandle et begrenset antall saker som gjelder samlere og de særskilte spørsmål som ofte oppstår i forhold til disse. Det er gruppens klare oppfatning at det i dag er for store forskjeller i forvaltningspraksis i ulike deler av landet.

Gruppen mener på bakgrunn av dette at det foreligger et behov for å forankre materielle regler for våpensamlere i forskrift. Gjennom dette inkluderes de berørte i høringsprosess samtidig som vedtakelse av reglene forankres politisk.

### 5.3 Foreslåtte endringer og nyvinninger

#### 5.3.1 Begrunnet samleområde

Etter gjeldende forskrift § 2-14, kan tillatelse til erverv av skytevåpen til privat samling kun gis til medlemmer av Norsk Våpenhistorisk Selskap eller annen våpenhistorisk forening godkjent av Politidirektoratet. Det er ikke i forskriften satt noen materielle vilkår for å oppnå slik tillatelse, eller sagt noe om tillatelsens omfang. Slike vilkår er utviklet gjennom forvaltningspraksis og er delvis regulert i rundskriv.

Som en hovedregel oppstilles det i dag krav om at en for å få samlertillatelse allerede skal inneha en samling av minst fem registreringsfrie våpen. I tillegg skal samleren angi et

systematisk klart avgrenset samleområde, helst med en konkret, spesifisert liste over hvilke våpen som inngår i samlingen.

Gruppen er kommet til at man bør forlate kravet til en allerede eksisterende samling av registreringsfrie våpen. Etter gruppens oppfatning er dette vilkåret i dag av liten verdi. Opprinnelig var nok tanken at man ved å anskaffe minst fem ikke registreringspliktige våpen på forhånd skulle vise et minimum av interesse og seriøsitet. Reelt sett ligger det imidlertid ingen kontrollfunksjon i dette. Under enhver omstendighet må man anta at kriteriet om å kunne sannsynliggjøre interesse og seriøsitet bedre dekkes ved at det i ettertid er innført vilkår om krav om medlemskap i godkjent samlerforening. Det kan også innvendes at vilkåret om allerede å inneha fem ikke registreringspliktige våpen harmonerer dårlig med den gjeldende praksis om å kreve et klart definerte samleområde. Det virker ikke logisk å kreve at en person som for eksempel skal samle på våpen benyttet av hjemmefronten 1940 – 45, må inneha våpen med modellår før 1885.

Gruppen har kommet til at det fortsatt bør oppstilles et krav om et nærmere definert og våpenhistorisk begrunnet samleområde. Vilkårene er satt for å sikre at nødvendig og tilstrekkelig informasjon om samleområdet klargjøres overfor politiet før samletillatelsen innvilges. Muligheter for å kreve en våpenhistorisk begrunnelse for samleområdet vil kunne være en effektiv måte å avskjære eventuelle useriøse søkere. Samtidig vil vilkårene kunne bidra til å forenkle politiets kontrolloppgaver i forbindelse med senere ervervstillatelser og etterkontroller.

Det presiseres at kravet om samleområde ikke er til hinder for at man kan kombinere flere ulike samleområder, selv hvor disse ikke har noen umiddelbar sammenheng. Man kan for eksempel tenke seg at en samler kan inneha både samleområdet "pistoler brukt av tyske styrker i Norge under 2. verdenskrig" og "håndskytevåpen benyttet i norsk FN-tjeneste". Poenget må være at den aktuelle søker kan begrunne begge områdene, og at områdene ses under ett med henhold til oppvaringskrav, fastsettelse av antallsbegrensing mv. Et spørsmål som i praksis har voldt en del uklarhet og ulikeartet praksis, er hvorvidt det skal stilles krav til dokumentasjon eller sannsynliggjøring om det våpen som er tenkt anskaffet til samling, rent faktisk har vært benyttet som beskrevet i samleområdet. Dette dreier seg dels om en fortolkning av den konkret gitte tillatelse, dels et krav om hvilken sannsynlighetsgrad det er rimelig å kreve. Denne problemstillingen oppstår ikke overfor våpenteknisk begrunnede samleområder. Samler man på Krag-Jørgensen rifler eller Luger-pistoler er det våpenet som sådant som er det interessante. Problemstillingen oppstår der samleområdet er historisk begrunnet. Eksempelvis "våpen benyttet av tyske styrker i Norge under 2. verdenskrig."

Som et utgangspunkt kan det virke fornuftig å kreve at det sannsynliggjøres at vedkommende skytevåpen rent faktisk har vært benyttet innenfor det historisk angitte område. På den annen side innebærer dette ofte praktiske problemer av ikke ubetydelig grad.

Mange av de alminnelige samleområder har en avgrensing som sjelden lar seg konkret sannsynliggjøre. Hjemmefrontvåpen ble for eksempel stort sett levert inn til Forsvaret etter krigen. Samler man på hjemmefrontvåpen og har en US-karabin, er det umiddelbart ikke lett å angi om det konkrete våpen er et våpen som kom til Norge under krigen og er benyttet av hjemmefronten, eller om det er et våpen som kom til Norge ved Marshallhjelpen etter krigen. I noen tilfeller kan slike våpen dokumenteres brukt av hjemmefronten fordi vedkommende beholdt våpenet eller fordi man beholdt enkelte ruller av beholdningene hos enkelte Milorg avdelinger. Dette blir imidlertid ganske tilfeldig. For de fleste samlere vil et våpen med proveniens (dokumenterbar historie) være det beste, men i mangel av det må man i stor grad ha gjenstander som er tidsriktige og kan ha vært benyttet som beskrevet. Det samme gjelder for øvrig museale samlinger. I noen tilfeller vil også våpen av samme type være den eneste praktiske mulighet for å få et representativt eksemplar. Både Forsvaret og politiet i Norge har

for eksempel benyttet våpentyper som i praksis ikke lengre er å oppdrive på det norske markedet.

Gruppen er av den oppfatning at en samlertillatelse normalt skal gi grunnlag for å anskaffe våpen innenfor det området som er angitt uten nærmere krav til konkret sannsynliggjøring om faktisk bruk. En alminnelig Luger-pistol må kunne anskaffes av en som samler på pistoler brukt av tyskere i Norge under siste krig uten noen krav til sannsynliggjøring av hvor den aktuelle pistol konkret har vært, så fremt våpenmodellen omfattes av samleområdet på vanlig måte. Det bør på den annen side normalt være et vilkår at den aktuelle pistol kunne vært benyttet som beskrevet, noe som vil innebære at for eksempel etterkrigsproduserte våpen faller utenfor.

Det kan være grunn til å skille mellom erverv av våpen som allerede er i landet og import, i det forhold at et våpen befinner seg i utlandet kan innebære en presumsjon om at våpenet ikke har vært benyttet her i landet. Krav om dokumentasjon eller sterk sannsynliggjøring kan videre ha vesentlig betydning i de tilfeller der det søkes dispensasjon fra det generelle forbud mot forbudte våpen.

Nærmere avklaringer her må skje mellom den enkelte samler og vedkommende politimyndighet som ledd i avgrensing av samleområde, antallsbegrensning mv. Her bør det også nevnes at et nærmere fastsatt samleområde ikke skal være et absolutt hinder for at det erverves våpen utenfor området. Det påpekes at hovedhensikten for å kreve en klar definering av samleområdet er å sikre seriøsitet. Dessuten vil det kunne ha en effekt i forhold til å begrense samlingens omfang. Sistnevnte forhold er imidlertid ivaretatt gjennom antallsbegrensinger. Seriøse samlere vil fra tid til annen ha et ønske om å anskaffe våpen utenom samleområdet. Det kan være fordi man kommer over et våpen som er nær knyttet opp til eget område og blir et referansevåpen uten at man av den grunn vil søke om å utvide det generelle samleområde. Eksempelvis en samler av norske Krag-Jørgensen geværer som kommer over en amerikansk Krag-Jørgensen rifle. Eller det kan være at man kommer over våpen som har stor samlerverdi, men er utenfor eget område. Eksempelvis hvis en samler av norske brukte militærpistoler kommer over en tysk original ”marine-luger”. Dette er et våpen som er så sjeldent at det bør kunne tillates ervervet for å sikre at våpenet tas vare på. Videre bør våpensamlere som andre samlere kunne ha muligheten for å skaffe seg et begrenset antall bytteobjekter. Så lenge det er tale om våpen av samme karakter som et som er innenfor samlerlisten og man er innenfor gjeldende antallsbegrensning, bør dette være uproblematisk.

### 5.3.2 Våpenkyndighet

De fleste samlere har bred erfaring med skytevåpen før de begynner å samle. Dette er imidlertid ikke nødvendigvis alltid tilfelle. Selv om problemet sjelden oppstår i praksis, fremstår det som et paradoks at man kan bli samler og få inneha moderne funksjonsdyktige skytevåpen uten noe krav til våpenkyndighet. Gruppen foreslår derfor at det inntas et vilkår om at politiet kan kreve at søkeren kan pålegges å dokumentere tilfredsstillende kyndighet i forhold til å håndtere våpen.

### 5.3.3 Størrelse på samling

Et særlig spørsmål er hvor stor en samling skal kunne være. På den ene side vil betydelige samlinger representere en stor skade- og risikofare overfor samfunnet forøvrig, ved at en mengde våpen av ulik art kan komme på avveie. På den andre siden vil seriøse samlinger ofte kunne bli forholdsvis store. En begrensing i antall våpen som tillates ervervet i en samling vil innebære et dilemma i forhold til at begrensingen vil stanse de mest seriøse samlere og samlinger som bygges opp over lang tid og har stor kulturell verdi, nettopp blant annet på grunn av helhet og omfang.

Slik gruppen ser det, er dette først og fremst et spørsmål om krav til oppbevaring. Videre bør problemstillingen i stor grad nyanseres i forhold til hvilke typer våpen det er tale om, de aktuelle våpens skadepotensiale, og hvor anvendelige og antatt attraktive de er i kriminelle miljøer. Det er åpenbart stor forskjell på en samling bestående av moderne håndvåpen og for eksempel en samling bestående av gamle geværer.

I det tidligere samlerundskrivet G-126/92 om våpenforvaltning ble det antydet at det kan settes et "tak" på ca 100 våpen. I praksis har det vært forskjell mellom politidistriktene, men det virker som om det har blitt vanlig å sette begrensinger også under 100 våpen. Like fullt finnes det fortsatt svært store samlinger på mange hundre våpen.

Gruppen har foreslått en regel om at nye samlertillatelser skal begrenses til 25 våpen. Det er åpenbart at de aller fleste samlinger vil måtte inneholde mer enn dette for å danne en tilstrekkelig dekkende og representativ samling innenfor det aktuelle definerte samleområdet. (I rundskriv G-126/92 omtales samlinger under 25 våpen som "meget små".) Begrensingen på 25 våpen er således ikke ment å være en endelig antallsbegrensing i forhold til hvor mange våpen som kan erverves til samling, men er ment å sikre en bedre kontroll med og oppfølging av samlere i den viktige startfasen. I noen tilfeller vil det kunne være rimelig å dispensere fra dette kravet. Det kan være tilfeller hvor det er aktuelt å medbringe eller overta en samling bestående av mer enn 25 våpen og det vil være uheldig å splitte samlingen. Forutsetningen må være at det ikke er noe tvil med henhold til vedkommendes seriøsitet og skikkethet. Eksempler kan være samlere som flytter til Norge og har opparbeidet seg samlinger uten krav til norsk tillatelse, erfarne og seriøse samlere av eldre ikke-registreringspliktige våpen som ønsker å utvide området ved overta hele eller deler av eksisterende samlinger, samt arvinger.

Gruppens inntrykk er at de fleste samlere er seriøse, men det er også hevet over tvil at noen misbruker en samlertillatelse til å anskaffe moderne skytevåpen de ellers ikke kunne anskaffet. I disse tilfeller anskaffes det gjerne våpen som ikke med noen rimelighet kan sies å være innenfor vedkommendes samleområde, men dette er vanskelig å avdekke ved våpenkontorenes saksbehandling. Et krav om at en første gangs tillatelse til samling begrenses til 25 våpen vil gi bedre anledning for politiet til å kontrollere seriøsiteten til samleren enn dagens praksis. Etter at de første 25 våpen er ervervet, er det lagt opp til at søkeren kan søke om å få utvidet området. Utgangspunktet må da være at slik tillatelse skal gis med mindre det har vært noe å utsette på vedkommendes våpeninnehav eller skikkethet for øvrig.

Når samleren gis adgang til å utvide sin samling ut over 25 våpen, må det på ny settes en antallsbegrensing på samlingens omfang. Gruppen har ikke villet angi et bestemt antall her. Utgangspunktet må være at dette må bero på en konkret vurdering av det begrunnede samleområde og hvorledes oppbevaringen er sikret. Det bør legges betydelig vekt på samlingens karakter. Et større antall eldre geværer er åpenbart mindre risikabelt enn en mindre samling moderne pistoler. Den konkrete begrensing må settes av det aktuelle politidistrikt under hensyn til samleområdet, hvilke våpentyper som innbefattes, lokale risikovurderinger og hvorledes samlingen oppbevares. Forutsatt forsvarlig oppbevaring, bør det fortsatt være anledning for de mest seriøse samlere til å inneha betydelige samlinger. Gruppen vil her peke på at tyveri fra samlinger har vært et meget begrenset problem og at det i de senere år er foretatt en betydelig skjerping i kravene til oppbevaring av våpen.

Risikoen for spredning av våpen ved tyveri vil imidlertid påvirkes av en rekke forhold, så som antall, type våpen, samlerens boforhold mv. Det må også tas i betraktning at "etterspørselen" etter skytevåpen fra kriminelle miljøer kan endres over tid. I denne sammenheng viser gruppen til at det i de senere år er blitt en betydelig forbedring av sikringen av Forsvarets skytevåpen. Det kan ikke utelukkes at dette vil øke faren for tyverier av våpen i privat eie.

### 5.3.4 Våpentyper tillatt for samling

Opprinnelig var det ikke satt noen bestemte begrensninger i forhold til hvilke våpentyper som kunne erverves til samling. Verken våpenloven eller forskriften hadde særskilte bestemmelser om helautomatiske skytevåpen.

I 1973 ble politimestrene i rundskrivs form instruert om at det ikke skulle innvilges tillatelse til å erverve moderne automatvåpen. Dette ble definert som automatvåpen produsert etter 1915. Bestemmelsen har siden vært justert. Gjeldende forskrift § 2-8 lyder: "Det gis ikke tillatelse til å erverve og inneha hel- eller halvautomatiske skytevåpen eller våpendeler av militær karakter. Politidirektoratet kan dispensere fra denne bestemmelsen." I rundskriv fremgår det at det generelt er dispensert for maskinpistoler med modellår senest 1915 og at Politidirektoratet i særlige tilfeller kan dispensere fra forbudet. Dispensasjonsadgangen er i utgangspunktet i følge rundskrivet knyttet til våpenets sjeldenhet.

Schengen-konvensjonens alminnelige forbud mot bestemte kategorier våpen, blant annet automatiske skytevåpen, er ikke til hinder for at det gjøres unntak for samlere, så lenge hensynet til den offentlige sikkerhet og orden ikke er til hinder for det. Slike unntak for samlere er vanlig i andre Schengen-land.

Gruppen har kommet til at det fortsatt bør oppstilles en adgang til å dispensere fra forbudet om erverv av spesifikke våpentyper, jf. forslag til ny våpenforskrift § 2-11. Dette innebærer at seriøse våpensamlere ved særskilte behov også skal kunne erverve helautomatiske våpen. En tillatelse til erverv av helautomatiske våpen bør likevel kun gis når våpenet er innenfor vedkommendes konkrete samleområde, når våpenet er spesielt sjeldent, har en særlig historisk verdi eller er nødvendig for å sikre samlingens helhet. I dette ligger det underforstått at man ikke skal tillate at man samler på helautomatiske våpen, og at et samleområde bestående av større mengder helautomatiske våpen ikke skal godkjennes.

I gruppens forslag ligger det en noe utvidet adgang til å dispensere fra regelverket enn etter dagens praksis. Gruppen viser her til at godkjente samlere kan erverve helautomatiske våpen i andre land, herunder både i Sverige og Finland. Det er vanskelig å se at det foreligger kriminalstatistikk eller andre særegne forhold som skulle tilsi at dette er mer betenkelig i Norge. Tvert imot kan man i forhold til Sverige argumentere for at det i Norge foreligger et antall helautomatiske våpen fra siste krig av betydelig historisk verdi og interesse. I en tid hvor stadig færre av disse våpen ivaretas av sine opprinnelige eiere, vil det være et historisk og kulturelt uheldig om disse går tapt. Det er i Norge et betydelig erfaringsgrunnlag for å hevde at det generelt sett er helt marginale problemer med automatvåpen ute blant lovlydige borgere. Gruppen vil vise til det alminnelige system vi har hatt for utlevering av militære mobiliseringsvåpen. I forhold til antallet våpen i omløp var det svært lite misbruk av disse våpnene og der våpnene ble misbrukt har det i liten, om i noen grad, hatt noen betydning at våpenet var helautomatisk. I hvert fall må det for enkelte våpentyper som eldre vannavkjølte mitraljøser være på det rene at våpenets vekt og konstruksjon gjør at faren for misbruk er minimal.

Som nevnt ovenfor var det først i 1973 at man innførte en mer restriktiv praksis for å tillate helautomatiske våpen i samlinger. Det er etter gruppens mening et vesentlig poeng at dette innebærer at det i dag finnes en del helautomatiske våpen i lovlige eie hos samlere og andre som av aldersmessige grunner begynner å måtte avhende sine våpen. Det kan her nevnes særskilt at det fortsatt finnes krigsveteraner som har fått lov å beholde sine egne tjenestevåpen. En Stengun benyttet av hjemmefronten under siste verdenskrig er i dag ikke sjelden. Dersom det ikke tillates at de som i dag er i lovlig eie kan overdras til godkjente samlere, vil de imidlertid kunne bli det, og gjenstander som er av norsk krigshistorisk betydning vil kunne forsvinne.

Denne utvidelse av samlers mulighet for å erverve helautomatiske skytevåpen bør ikke være betenkelig. Den går ikke lengre enn gjeldende praksis i andre nærliggende land og i det alt vesentlige vil den ikke medføre noen økning i antallet slike våpen på private hender. Det vil i

hovedsak dreie seg om å tillate at nye eiere overtar etter som krigsgenerasjonen naturlig forsvinner. Gruppen vil også fremheve at det i de senere år har skjedd en kraftig innskjerping av oppbevaringsreglene og at tyveri av skytevåpen fra private hjem er et minimalt problem. I gruppens forslag til nye forskrifter ligger det videre bedre kontrolltiltak i form av tettere oppfølging av samlere.

### 5.3.5 Patronsamlere

Gruppen foreslår at det i forskriften utrykkelig inntas en bestemmelse om godkjenning av patronsamlere. Våpenloven og de gjeldende forskrifter har ikke særlige bestemmelser for patronsamlere. Det må tross enkelte rundskrivsbestemmelser kunne sies at patronsamling stort sett har vært uregulert. De regler som er gitt om erverv av ammunisjon er ikke utformet med tanke på samlere, og dette kan skape uklare forhold og mindre forutsigbarhet enn ønskelig. Forvaltningspraksis i de ulike politidistrikt varierer meget.

Det finnes i Norge en rekke personer som samler på patroner. Det finnes blant annet en egen skandinavisk patronsamlerforening med eget medlemsblad og det finnes også europeiske og andre internasjonale foreninger for patronsamlere. I samlerundskriv G-126/92 om våpenforvaltningen, het det opprinnelig at: ”Man er videre kjent med at det finnes personer som samler ammunisjon. Det er i og for seg ikke noe til hinder for at erverv til samling godtas. Det forutsettes imidlertid at lovens vilkår til personlige egenskaper er oppfylt”. Dette ble utdypet ved revideringen av samlerundskrivG-36/00 i 2000. Her ble det blant annet uttalt at politiet kunne kreve at samleområdet ble spesifisert, og sette begrensinger i forhold til antall patroner mv. I samme rundskriv ble det uttalt at det bør være adgang til å gjøre unntak fra forbudet mot panserbrytende ammunisjon når det gjelder samlere.

I praksis er det enkelte forhold som særlig kan skape tvil. Det er åpenbart at det ikke kreves egen tillatelse til å samle patroner man ellers har lovlig adgang til. Det er mer tvilsomt hvorledes det stiller seg til kalibre man ikke har våpenkort eller annet grunnlag for å erverve. Noen politidistrikt utsteder særskilte samlertillatelser, men disse varierer i stor grad i forhold til spesifisering. Andre distrikt gir enkeltstående tillatelser til erverv og import, mens atter andre synes å mene at genuine samlerformål faller utenfor tillatelsessystemet. En annen ”gråsone” har vært samleres erverv av ammunisjon fra andre enn autoriserte forhandlere, herunder bytting mellom samlere. Et tredje forhold er forholdet til de generelt sett ”forbudte” ammunisjonstyper.

Gruppen foreslår å forskriftsregulere vilkårene for ammunisjonssamling. Det anses påkrevd å få dette inn i mer ordnede former. Dette fordi dagens ulike og litt flytende holdning gir for lite forutsigbarhet for samlere og vanskeliggjør politiets oppfølging av eventuelle uregelmessigheter. En forskriftsbasert samlertillatelse fra politiet vil sikre ensrettet praksis over hele landet. Samtidig vil det bedre oppfølgingen av kravet til personlig skikkethet.

Så langt gruppen kjenner til har seriøse samlere av ammunisjon ikke utgjort noe politimessig problem. Eventuelle problemer med ammunisjon på avveie antas også å være marginalt. Ammunisjon kan legalt og illegalt skaffes på langt enklere måte enn å skille ut enkelteksemplarer fra en samling.

Det må selvsagt være et vilkår for tillatelsen at de alminnelige vilkår til skikkethet er tilstede. Ut over dette er det gruppens oppfatning at det ikke er grunn til å stille særlige vilkår for tillatelse slik det skal gjøres for våpensamling. En ser det således som lite aktuelt å kreve medlemskap i forening. Det antas i alminnelighet heller ikke å være nødvendig med en særskilt spesifisering av samleområde. Politiet må imidlertid ha adgang til å gjøre dette, blant annet fordi dette kan være en måte å avgrense mot mindre seriøse samlere. Gruppen har heller ikke funnet grunn til å angi egne regler om oppbevaring av patronsamling idet de generelle reglene om oppbevaring antas å være fullt ut dekkende.

I samsvar med Schengen-konvensjonen artikkel 79 skal våpenforskriften inneholde et generelt forbud mot bestemte typer forbudt ammunisjon. Som nevnt ovenfor har departementet i tidligere rundskriv åpnet for at panserbrytende ammunisjon bør kunne tillates til samlere. Dette samsvarer også med Schengenkonvensjonens artikkel 79 annet ledd hvor det fremgår at vedkommende myndigheter i særlige tilfeller kan gi tillatelse til skytevåpen og ammunisjon nevnt i nr. 1, dersom hensynet til den offentlige sikkerhet og orden ikke er til hinder for det. Gruppen foreslår at forskriften gir hjemmel for at godkjente samlere kan gis dispensasjon fra forbudet om bestemte ammunisjonstyper. Tilsvarende unntak for samlere er innført i andre Schengen-land.

En gitt tillatelse må implisitt innebære en rett til å erverve ammunisjon til samlingen og være tilstrekkelig grunnlag for legalt bytte og omsetning mellom godkjente samlere.

### 5.3.6 Test- og demonstrasjonsskyting

Det har vært noe diskusjon om i hvilken grad våpen ervervet til samling kan benyttes til skyting under de gjeldende regler. Spørsmålet synes ikke helt avklart og det er i hvert fall på det rene at det i våpensamlermiljøer er stor usikkerhet om spørsmålet. Forvaltningspraksis varierer også. Noen samlere får ervervstillatelser hvor det tas utrykkelig forbehold om at våpnene ikke skal benyttes. Andre får tillatelse til å erverve våpen med oppgitt formål ”samling/øvelsesskyting”. Det som må være på det rene er at samlervåpen ikke kan benyttes som rene bruksvåpen uten å komme i konflikt med formålet for erverv. På den annen side kan ikke dette innebære et absolutt forbud mot å skyte med samlervåpen. Det å erfare og/eller demonstrere hvorledes ulike våpentyper fungerer er også en del av den våpentekniske historie. Gruppen viser i denne forbindelse bl.a. til at Norsk Våpenhistorisk Selskap i samarbeid med Forsvarsmuseet har arrangert skyting med eldre historiske våpen.

De sikkerhetsmessige problemer knyttet til skytevåpen er faren for at våpenet misbrukes og/eller havner i gale hender. Disse forhold påvirkes ikke av om våpenet benyttes eller ikke. Gruppen har kommet til at test- og demonstrasjonsskyting med samlervåpen bør være tillatt. Muligheten for test- og demonstrasjonsskyting med våpen tilhørende samling er viktig både for samlerens interesse og utøvelse av samleraktivitet, og for utøvelsen av felles arrangementer og aktiviteter i våpensamlermiljøet.

Gruppen er imidlertid av den oppfatning at samlervåpen ikke bør kunne benyttes til vanlig øvelses- og konkurranseskyting. Åpnes det for en generell adgang til øvelses- og konkurranseskyting med samlervåpen, vil dette kunne bidra til å motivere enkelte til å søke en våpensamlertillatelse for alene å kunne anskaffe våpen til skyting som man ellers ikke ville hatt adgang til å erverve. En slik adgang vil kunne bidra til å undergrave hele våpensamlerinstituttet.

Test- og demonstrasjonsskytingen bør videre begrenses til et forsvarlig og nødvendig nivå. Gruppen ønsker likevel ikke å oppstille noen nærmere regulering av omfanget av test- og demonstrasjonsskytingen, men vil vise til den generelle adgang politiet har til å vurdere de personlige krav til våpensamlerens skikkethet for øvrig.

Gruppen ser imidlertid behovet for å oppstille en egen bestemmelse for test- og demonstrasjonsskyting med helautomatiske våpen, og andre våpen tilhørende samling som er ervervet etter dispensasjon fra forbudet om erverv av våpen jf. §§ 1-2 og 2-7. Bruk av denne type våpen bør underlegges en strengere kontroll, særlig med tanke på å unngå de uheldige signaleffekter uønsket bruk av slike våpen representerer. Gruppen foreslår derfor at all test- og demonstrasjonsskyting med slike våpen skal forhåndsvarsles til stedlig politi. Vi vil her vise til det dreier seg om våpentyper som sjelden ellers tillates ervervet. En underretning til politiet vil videre sikre notoritet og kontroll over transport av slike våpen.

### 5.3.7 Overføring av samling

Gruppen anbefaler at det nedfelles en mulighet for at en våpensamler kan overføre en våpensamling i sin helhet ved salg eller gave til annen våpensamler. Overtakende våpensamler må oppfylle de samme vilkår som overdragende våpensamler, jf. de vilkår som er oppstilt i våpenloven og våpenforskriften. Dette innebærer at overtakende våpensamler underkastes de samme krav til personlig skikkethet, medlemskap, våpenkyndighet og oppbevaring av samling som våpensamleren som overfører sin samling. En våpensamler som kun har tillatelse til å erverve inntil 25 samlervåpen, vil dermed ikke kunne omgå bestemmelsen i forslag til ny våpenforskrift § 2-11 om antall våpen i en samling ved å overta en hel våpensamling bestående av et større antall våpen.

Overføring av samling ved arv stiller særlige problemstillinger. Våpensamlerens bortgang kommer ofte uventet på arvingen(e), og arvinger vil av den grunn ofte ikke fylle vilkårene for å kunne overta våpensamlingen på tidspunktet for samlerens bortgang. Dette reiser et naturlig spørsmål om en dispensasjonsadgang for arvinger.

For at en arving skal kunne få overta en våpensamling, er det enkelte ufravikelige grunnvilkår som må være til stede også på tidspunktet for arveoverføringen. Dette gjelder kravene til vandel og øvrige personlige egenskaper iht. våpenloven, og kravene til sikker oppbevaring av våpen iht. våpenforskriften. Kravene til medlemskap i våpensamlerorganisasjon, våpenkyndighet og dokumentert seriøsitet må det likevel kunne midlertidig dispenseres fra.

En arving kan tenkes å ha ulike motiver for sitt ønske om å få overta en samling. Våpensamlingen hadde kanskje stor betydning for arvelateren, og vil således kunne representere en stor følelsesmessig betydning for arvingen. Arvingen kan videre ha levd ut sin interesse for samlevåpen gjennom arvelaterens samling, uten selv å ha tatt de nødvendige skritt til å inneha en egen samletillatelse. Ved arvelaterens bortgang vil arvingen således ha stor interesse i å kunne videreføre samlingen.

Dispensasjonen bør ha en begrensning i tid, hvor arvingen ved dispensasjonens utløp må oppfylle alle vilkårene som stilles til våpensamlere generelt. Dette gjelder ikke minst kravet til seriøsitet, hvor det ikke bør stilles lavere krav til arvinger enn til andre samlere. Hvis begrunnelsen for å overta samlingen i det vesentlige er begrunnet i dens affeksjonsverdi for arvingen, kan arvingen fortsatt beholde samlingen ved å gjøre våpnene varig ubrukbare ved deaktivering.